

Өвөрхангай аймгийн Эрүүл мэндийн салбарын

СТРАТЕГИ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Уламжлалт анагаах ухааныг орчин үеийн анагаах ухаантай хослуулан хөгжүүлнэ

Орчин үеийн дэвшилтэт оношилгоо, эмчилгээний технологийг нутагшуулна

Сэргээн засах, сувилахуй, хөнгөвчлөх тусламжийг хөгжүүлнэ

Яаралтай түргэн тусламжийн сүлжээг боловсронгуй болгож, чадавхижуулна

Хиймэл оюун ухаан, алсын зайн болон мобайл технологи, цахим үйлчилгээг хөгжүүлнэ

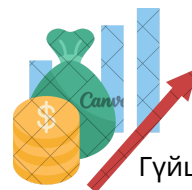
Эрүүл мэндийн байгууллагын барилга байгууламж дэд бүтцийг сайжруулна.

Иргэд жил бүр урьдчилан сэргийлэх цогц үзлэг, шинжилгээнд хамрагддаг, эрүүл амьдралын хэв маягтай болох соёлыг хэвшүүлнэ

Эмийн чанар, аюулгүй байдлын цахим тогтолцоог бүрдүүлж, клиникийн эм зүйг хөгжүүлнэ

Гүйцэтгэлд суурилсан санхүүжилтийг бүрэн нэвтрүүлэх замаар байгууллагын болоод мэргэжилтний хөгжил, нийгмийн асуудлыг дэмжинэ

Агуулга

Бүлэг 1. Нийтлэг үндэслэл.....	1
Бүлэг 2. Аймгийн хүн ам зүйн үзүүлэлт	3
Бүлэг 3. Эрүүл мэндийн үзүүлэлт-өнөөдөр.....	10
Бүлэг 4. Эрүүл мэндийн салбарын нөөцийн үзүүлэлт.....	22
Бүлэг 5. Мандатын шинжилгээ.....	27
Бүлэг 6. Түүхэн хөгжилийн тойм.....	30
Бүлэг 7. Алсын хараа.....	31
Бүлэг 8. Эрхэм зорилго.....	32
Бүлэг 9. Орчны шинжилгээ.....	33
Бүлэг 10. Стратегийн зорилго.....	37
Бүлэг 11. Стратегийн зорилгыг хэмжих шалгуур үзүүлэлт, суурь болон зорилтот түвшин.....	39
Бүлэг 12. Хөгжлийн бодлого, төлөвлөгөөний тогтолцоо ба шинэчлэл.....	42
Бүлэг 13. Стратегийн нутаг дэвсгэрийн нэгж байгууллагын бүтцийн уялдаа зураглал.....	46
Бүлэг 14. Эрүүл мэндийн салбарын санхүүжилтийн шинэчлэл.....	47
Бүлэг 15. Стратегийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөө.....	48
Бүлэг 16. Хяналт шинжилгээ үнэлгээний хэлтсийн алгоритм.....	59
Бүлэг 17. Эрүүл мэндийн салбарын стратеги төлөвлөгөөний шалгуур үзүүлэлт, бусад бодлогын зорилттой уялдах нь.....	60

1 Нийтлэг үндэслэл

Аймгийн эрүүл мэндийн салбар үндэсний болон салбарын хэмжээнд хэрэгжиж буй дараахь бодлого, хөтөлбөр, төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэн ажиллаж байна. **Үүнд:**

- Монгол Улсын Их Хурлын 1999 оны 46 дугаар тогтоол "Монголын уламжлалт анагаах ухааныг хөгжүүлэх талаар төрөөс баримтлах бодлого
- Монгол Улсын Их Хурлын 2001 оны 81 дүгээр тогтоол "Нийгмийн эрүүл мэндийн талаар төрөөс баримтлах бодлого
- Монгол Улсын Их Хурлын 2004 оны 21 дүгээр тогтоол "Төрөөс хүн амын хөгжлийн талаар баримтлах бодлого
- Засгийн газрын 2005 оны 4 дүгээр сарын 13-ны өдрийн 72 дугаар тогтоолоор Эрүүл мэндийн салбарын мастер төлөвлөгөө (2006-2015):
- Монгол Улсын Их Хурлын 2007 оны 45 дугаар тогтоол "Монгол улсын төрөөс донорын цус, цусан бүтээгдэхүүний хангамжийг сайжруулах, аюулгүй байдлыг хангах талаар баримтлах бодлого
- Монгол Улсын Их Хурлын 2008 оны 12 дугаар тогтоол "Монгол Улсын Мянганы хөгжлийн зорилтод суурилсан Үндэсний хөгжлийн цогц бодлого
- Эрүүл мэндийн сайдын 2013 оны 176 дугаар тушаал "Эрүүл мэндийн технологийн нэгдсэн бодлого
- Монгол Улсын Их Хурлын 2014 оны 57 дугаар тоот тогтоол "Төрөөс эмийн талаар баримтлах бодлого
- Засгийн газрын 2017 оны 24 дүгээр тогтоол "Төрөөс эрүүл мэндийн талаар баримтлах бодлого".
- Түүнчлэн сүүлийн 10 гаруй жилийн хугацаанд хүн амын эрүүл мэндэд тулгамдаж буй асуудлаар нийт 44 үндэсний хөтөлбөр, стратегийг Засгийн газрын тогтоол (14) болон Эрүүл мэндийн сайдын тушаалаар (19), яамд хоорондын хамтарсан тушаалаар (1) 4-10 жилийн хугацаатайгаар хэрэгжүүлж ирсэн.
- 2020 онд батлагдсан Хөгжлийн бодлого төлөвлөлт түүний удирдлагын тухай хуулийн дагуу салбарт хэрэгжиж байсан дээрх олон төрлийн бодлогын баримт бичгийг хүчингүй болгон улсын хэмжээнд хөгжлийн бодлогын баримт бичиг боловсруулах үе шат, цагалбарыг баталгаажуулсан.
- Өнөөгийн байдлаар салбарын хэмжээнд урт болон дунд хугацаанд хэрэгжүүлэх бодлогыг "Алсын хараа-2050" Монгол улсын урт хугацааны бодлогын баримт бичиг, Монгол улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл, Засгийн газрын 2020-2024 онд хэрэгжүүлэх үндсэн чиглэл, аймгийг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл, Засаг даргын 2020-2024 онд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны хөтөлбөр, улс, аймгийн жилийн хөгжлийн төлөвлөгөөнд тусган хэрэгжүүлж байна.
- Дээрх хөгжлийн бодлогын баримт бичгийг амжилттай хэрэгжүүлэхэд салбарын хэмжээнд дунд хугацаанд хэрэгжүүлэх зорилт арга хэмжээний төлөвлөгөөг боловсруулж жил бүрийн төсөв, байгууллагын төлөвлөгөөнд тусган хэрэгжүүлж байна.
- Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хуулийн 9.6-д Төрийн захиргааны төв байгууллагын хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн талаарх чиг үүргийг заасан ба 9.6.5 дахь заалтад "өөрийн эрхлэх асуудлын хүрээнд хөгжлийн бодлого төлөвлөлтийн баримт бичигт тусгасан зорилго, зорилтыг тухайн салбарт хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөг батлан хэрэгжүүлэх" гэж заасны дагуу Өвөрхангай аймгийн эрүүл мэндийн салбарын 2022-2025 оны стратеги төлөвлөгөөг боловсрууллаа.

- Стратеги төлөвлөгөөг боловсруулахдаа Засгийн Газрын 2020 оны 216 дугаар тогтоолоор баталсан стратеги төлөвлөгөө боловсруулах, батлах, хэрэгжилтийг хангах журам болон төлөвлөгөө боловсруулах аргачлалын дагуу боловсруулсан.
- Стратеги төлөвлөгөө боловсруулах ажлын хэсгийг Эрүүл мэндийн газрын даргын 2021 оны а/06 дугаар тушаал, салбарын стратеги боловсруулах өртгөтгөсөн ажлын хэсгийг 2023 оны а/03 дугаар тушаалаар байгуулан, нийт 7 удаагийн хэлэлцүүлгээр хэлэлцэн, эцэслэн боловсруулсан болно.

Үндэслэл, шаардлага

Аймгийн хүн амын тоо жил тутамд нэмэгдэж, сүүлийн 5 жилийн байдлаар 2000 аад иргэнээр нэмэгдсэн, цэвэр өсөлт мөн 2019 оноос тууштай нэмэгдэж байна. Хүн амын эрүүл мэндийн тулгамдсан асуудлыг эрэмбэлэхдээ нэн тэргүүнд хүн амын өвчлөл, нас баралтын тэргүүлэх шалтгаан руу чиглэх ёстой. Сүүлийн 10 жилийн байдлаар халдварын бус өвчлөл, нас баралт тэргүүлж, тэр дундаа зүрхний ишеми өвчин, тархины цус харвалт нас баралтын шалтгааны эхэнд бичигдэж байна. Үүний зэрэгцээ элэг ходоодны хавдар, чихрийн шижин, осол, гэмтэл, зам тээврийн осол, амиа хорлолт, уушгины хорт хавдрын шалтгаант нас баралт тэргүүлж байна. Нийт нас баралтын 80-аад хувийг ХБӨ-ний шалтгаант нас баралт эзэлж байгаа нь эмнэл зүйн үйлчилгээний, зэрэгцээ урьдчилан сэргийлэх, бууруулах нийгмийн эрүүл мэндийн арга хэмжээ чухал ач холбогдолтой.

Осол гэмтлийг бууруулахад хөдөлмөрийн болон зам тээврийн аюулгүй байдлыг хангах дэд бүтцийн асуудал чухлаар тавигддаг. Амиа хорлохоос сэргийлэхэд зөвхөн эрүүл мэндийн салбар төдийгүй бусад салбарын оролцоо, хамтын ажиллагааг хангах сэтгэцийн эрүүл мэндийн бодлого шаардагдана.

Иймд тэргүүлэх чиглэл болсон нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг жинхэнэ утгаар нь хөгжүүлснээр дараахь зорилтуудыг хангах юм.

НҮБ-ын 2030 хүртэлх Тогтвортой хөгжлийн зорилтод "ХБӨ-ний үүдэлтэй цаг бусын нас баралтыг 2025 он гэхэд 25 хувь, хөдөлгөөний хомсдолыг 10 хувиар бууруулахаар зорилт тависан.

Монгол улсын Ерөнхийлөгчийн санаачилсан "Эрүүл Монгол хүн" хөдөлгөөний хүрээнд дэвшүүлсэн дараахь зорилтуудыг хангахыг зорино. Үүнд:

- Идэвхитэй хөдөлгөөнөөр хичээллэдэг хүн амын эзлэх хувь 17хувь байгааг 60 хувьд хүргэх,
- жимс, жимсгэний хэрэглээ 43, байгааг 50 хувьд хүргэх
- хүнс, ногооны хэрэглээ 30 хувь байгааг 50 хувьд хүргэх,
- давсны хэрэглээ 10,5 грамм байгааг 8,5 грамм болтол бууруулах,
- өөх тосны хэрэглээ 87,5 хувь байгааг 75 хувь хүртэл бууруулах
- хүн амын нас, хүйс, эрүүл мэндийн эрсдэлд суурилсан эрт илрүүлэг шинжилгээ, оношилгоонд хамрагдалт 32 хувь байгааг 80-аас дээш хувьд хүргэх зорилтуудыг хангаж ажиллана.

СҮҮЛИЙН 5 ЖИЛД

Хүн ам

2017 он 2022 он

115684 → 117089

Дундаж наслалт

2017 2022

69,85 → 72,8

Цэвэр өсөлт

2017 2022

-0,8 → 0,4

Эрүүл мэндийн байгууллагын тоо

2017 2022

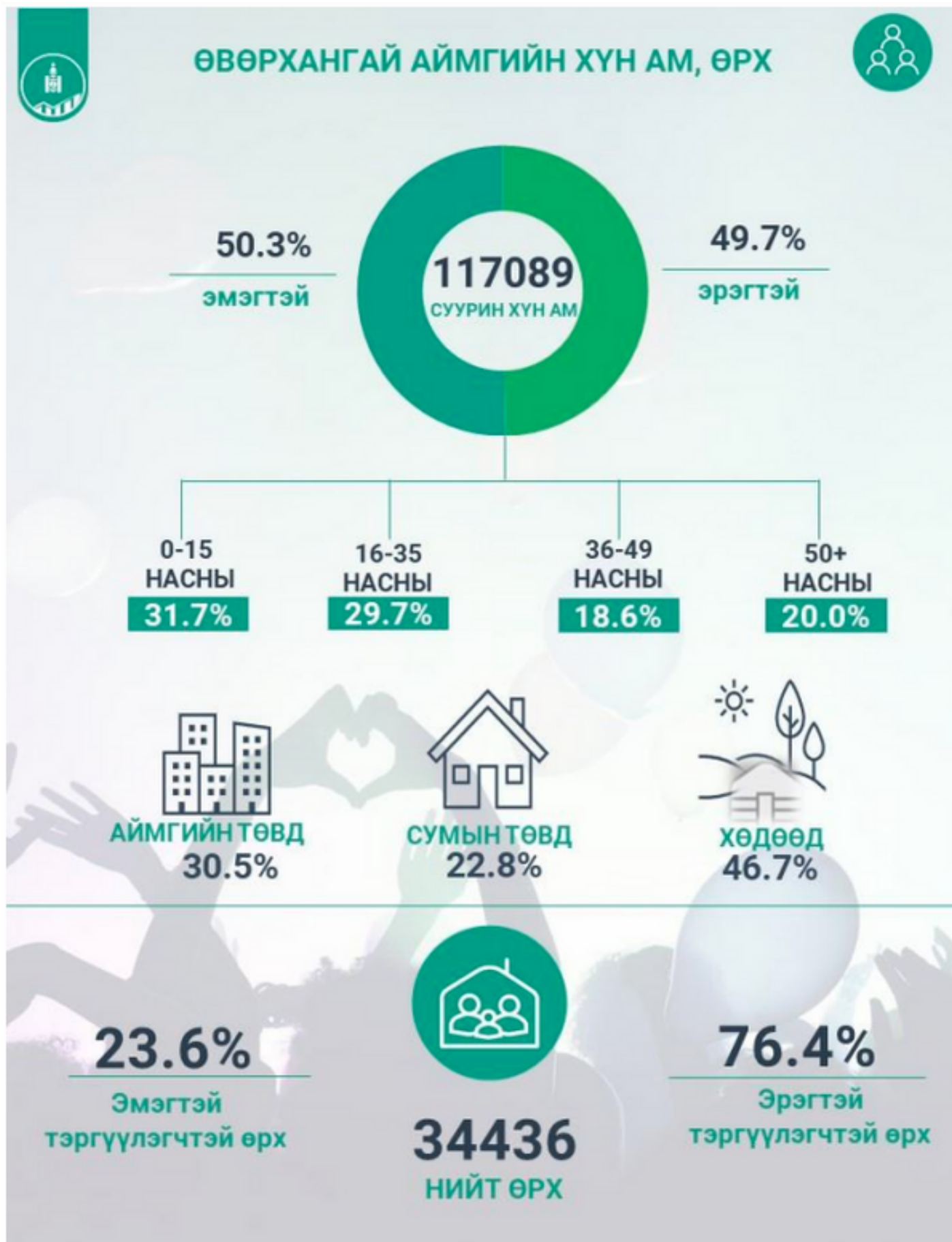
129 → 141

Арвайхээрийн хүн ам

2017 2022

31487 → 35725

2 Хүн ам зүйн үзүүлэлт

ХҮН АМЫН ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТ

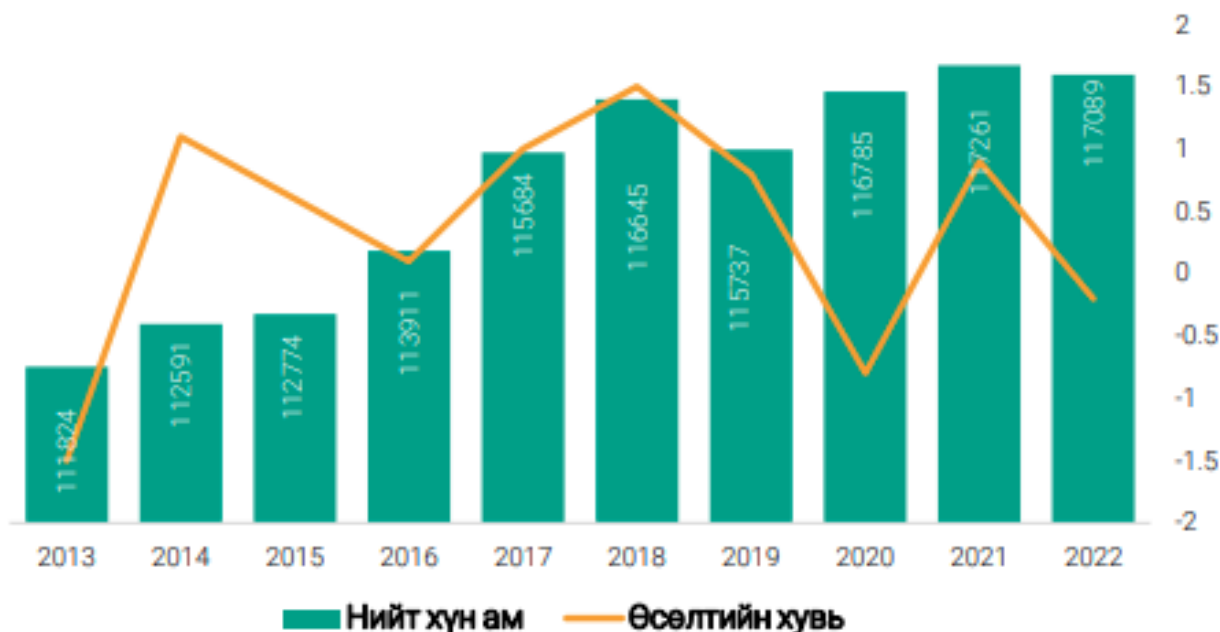
Үзүүлэлт	2018	2019	2020	2021	2022
Монгол улсын суурин хүн ам	3186347	3197020	3253283	3312275	3368632
Өвөрхангай суурин хүн ам	116645	115737	116785	117261	117089
Аймгийн төвийн хүн ам	32347	32891	33743	34605	35725
Сумын төвийн хүн ам	28280	27496	27353	27135	26633
Хөдөөгийн хүн ам	56018	55350	55689	55521	54731
Хүн амын нягтрал	1.9	1.9	1.8	1.8	1.8
Хүн ам зүйн ачаалал	54.7	55.8	57.3	58.0	57.0
Хүйсийн харьцаа	99.0	99.1	99.1	99.0	99.0
Дундаж наслалт	70.5	70.7	71.3	71.9	72.8
Монгол улсын өрхийн тоо	894496	897427	908712	920165	941547
Аймгийн өрх тоо	34652	33062	33700	34424	34436
Нэг өрхийн дундаж ам бүл	3.4	3.5	3.5	3.4	3.4
Төрөлт	2761	2995	2778	2423	2342
Нас баралт	743	717	595	755	711
Гэрлэлт	558	545	390	618	429
Цуцлалт	72	65	66	73	92
Үрчлэлт	54	75	66	52	41
Шилжин ирэлт	782	619	620	797	724

ХҮН АМЫН ТООНЫ ӨСӨЛТ

Аймгийн суурин хүн амын тоо 2022 оны жилийн эцсийн байдлаар 117089 болж, 2013 оноос 5265 мянган хүнээр буюу 4.7 хувиар өсөж, 2021 оноос 172 хүнээр буюу 0.1 хувиар буурчээ. 2018 онд хамгийн их өсөлттэй буюу 1.5 хувиар өссөн байна.

ЗУРАГ 1.1 СУУРИН ХҮН АМЫН ДУНДАЖ ӨСӨЛТ, хувиар 2012-2022 он

ХОТ ХӨДӨӨГИЙН ХҮН АМ

Суурин хүн амын 35.7 мянга 30.5 хувь нь аймгийн төвд, 26.6 мянга буюу 22.8 хувь нь сумын төвд, 54.7 мянга буюу 46.7 хувь нь хөдөөд амьдарч байна.

ЗУРАГ 1.2 НИЙТ ХҮН АМ, аймаг, сум, хөдөө

Аймгийн нийт хүн амын 50.3 хувийг эмэгтэйчүүд, 49.7 хувийг эрэгтэйчүүд эзлэж байна. 2022 оны жилийн эцсийн байдлаар хүн амын хүйсийн харьцааг авч үзвэл, 100 эмэгтэйд 99 эрэгтэй ногдож байна.

ХҮН АМЫН ХҮЙСИЙН ХАРЬЦАА

2022	49.7	50.3	99.0
2021	49.7	50.3	99.0
2020	49.8	50.2	99.1
2019	49.8	50.2	99.0
2018	49.7	50.3	99.0
2017	49.8	50.2	99.1
2016	49.8	50.2	99.2
2015	49.8	50.2	99.3
2014	49.8	50.2	99.2
2013	49.7	50.3	98.9

■ Эрэгтэй ■ Эмэгтэй ■ Хүйсийн харьцаа

2022 онд нийт хүн амын 31.8 хувь нь 0-14 хүртэлх насны хүүхэд, 63.2 хувь нь 15-64 насны хүмүүс, 5.0 хувь нь 65, түүнээс дээш насны өндөр настан байна. Өмнөх онтой харьцуулахад 15 хүртэлх насны хүн амын эзлэх хувь 0.1 нэгжээр, 15-64 насны хүн амын эзлэх хувь 0.1 нэгжээр буурч, 65 түүнээс дээш насны хүн амын эзлэх хувь 0.2 нэгжээр өссөн байна.

ХҮН АМЫН НАСНЫ БҮТЭЦ

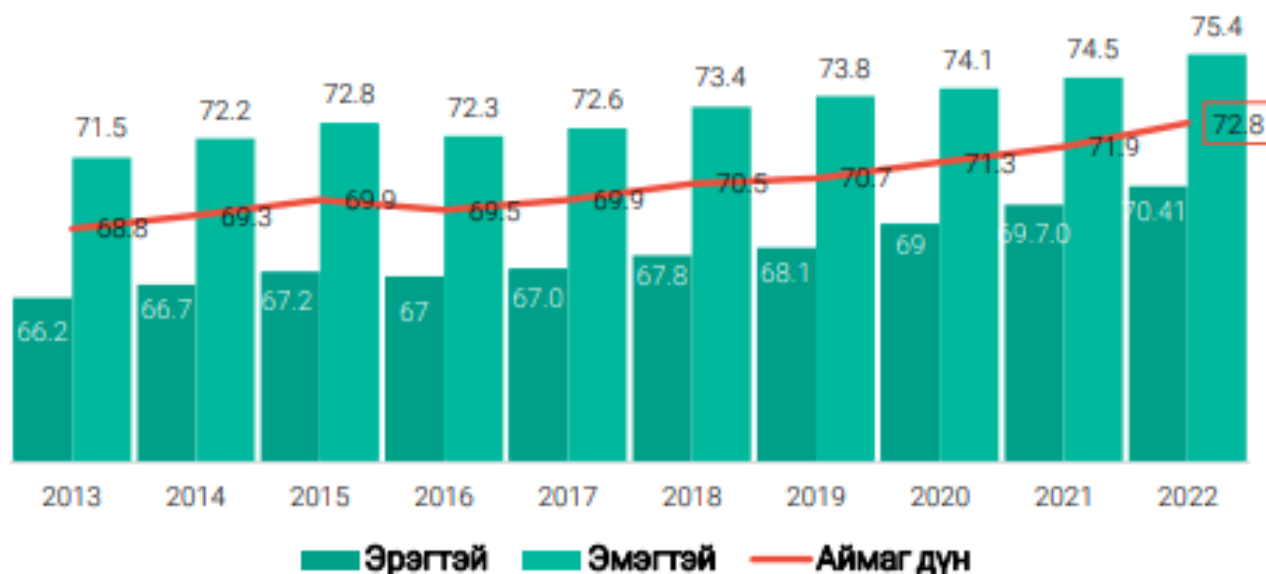
2022	31.8	63.2	5
2021	31.9	63.3	4.8
2020	31.7	63.6	4.7
2019	31.2	64.2	4.6
2018	30.9	64.6	4.4
2017	30.1	65.5	4.4
2016	29.9	65.8	4.3
2015	29.5	66.1	4.4
2014	29.1	66.6	4.3
2013	28.9	66.8	4.3

■ 0-14 ■ 15-64 ■ 65+

2 Хүн ам зүйн үзүүлэлт

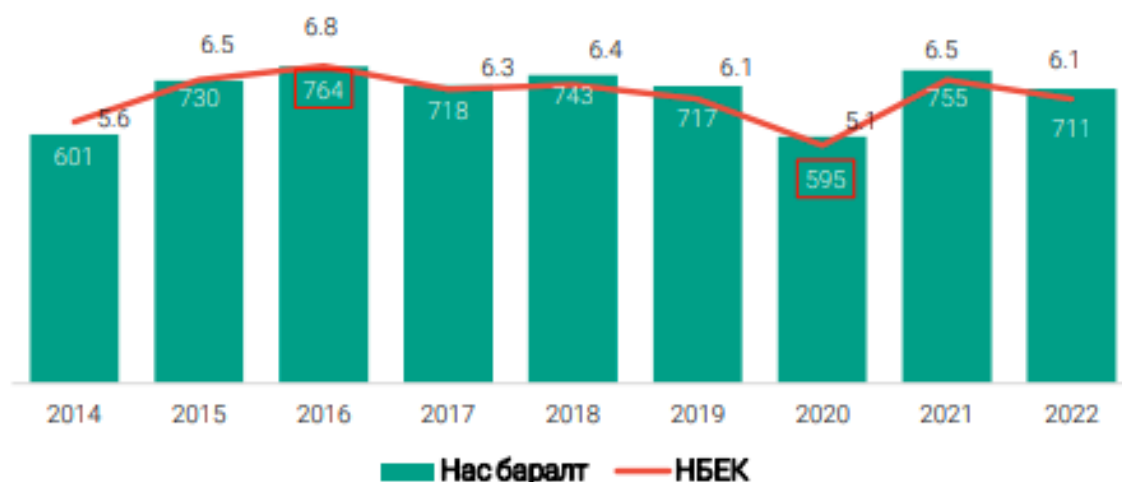
Аймгийн хэмжээнд 2022 оны төрөлтөөс тооцсон дундаж наслалт нь 72.8 болж өмнөх оноос зөрүү нь 0.9 байна. Дундаж наслалтыг хүйсээр авч үзвэл, эмэгтэйчүүдийнх 75.4, эрэгтэйчүүдийнх 70.4 байна.

ХҮН АМЫН ДУНДАЖ НАСЛАЛТ, хүйс, аймгийн дүнгээр

НАС БАРАЛТЫН ЕРӨНХИЙ КОЭФФИЦИЕНТ

Аймгийн хэмжээнд 2022 оны байдлаар 711 хүн нас барсан бөгөөд өмнөх оноос 44 хүнээр буюу 5.8 хувиар буурчээ. Нас баралт нь 2016 онд хамгийн их буюу 764 байсан бол, 2020 онд хамгийн бага буюу 595 хүн нас баржээ. Нас баралтын түвшин 2016 онд 6.8 байсан ба аажмаар буурч 2020 онд 5.1 болсон байна.

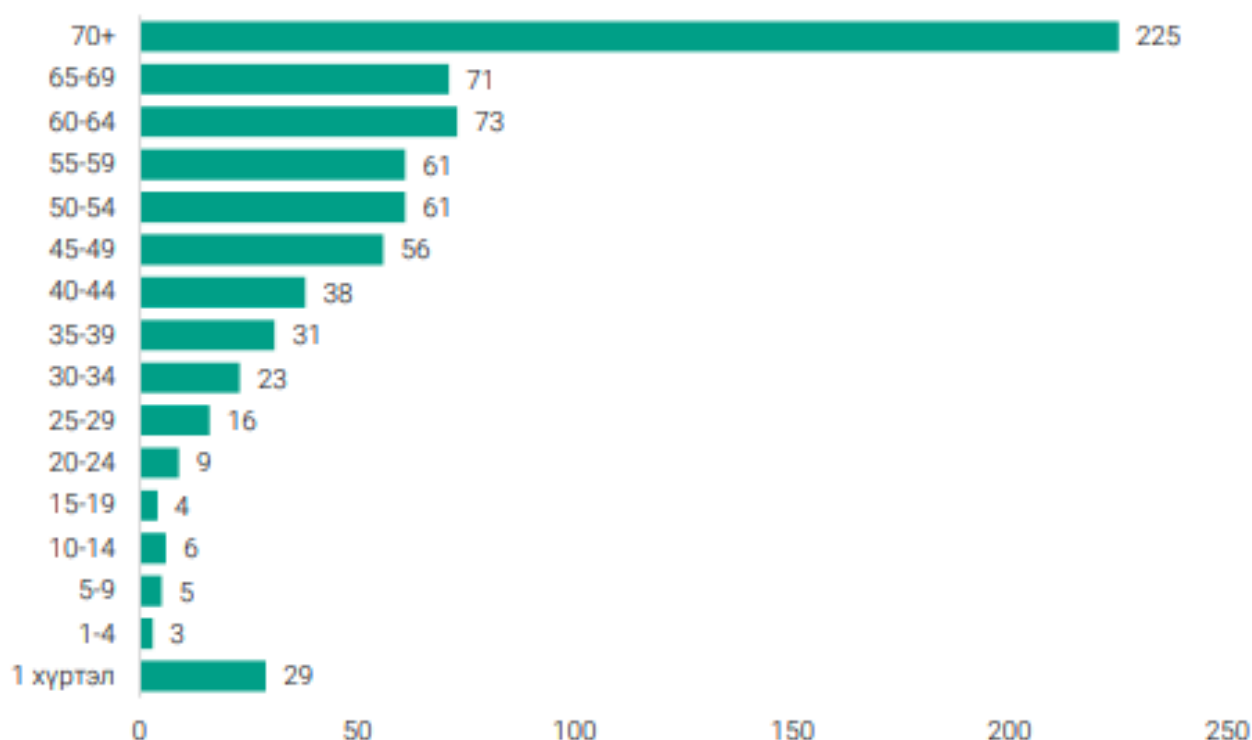
Нийт нас баралтын 63.2 хувь нь эрэгтэйчүүд, 36.8 хувь нь эмэгтэйчүүд байна. Эрэгтэйчүүдийн нас баралт өмнөх оноос 1.5 нэгжээр өсөж, эмэгтэйчүүдийнх 1.5 нэгжээр буурсан байна.

НАС БАРАЛТ, хүйс, хувиар

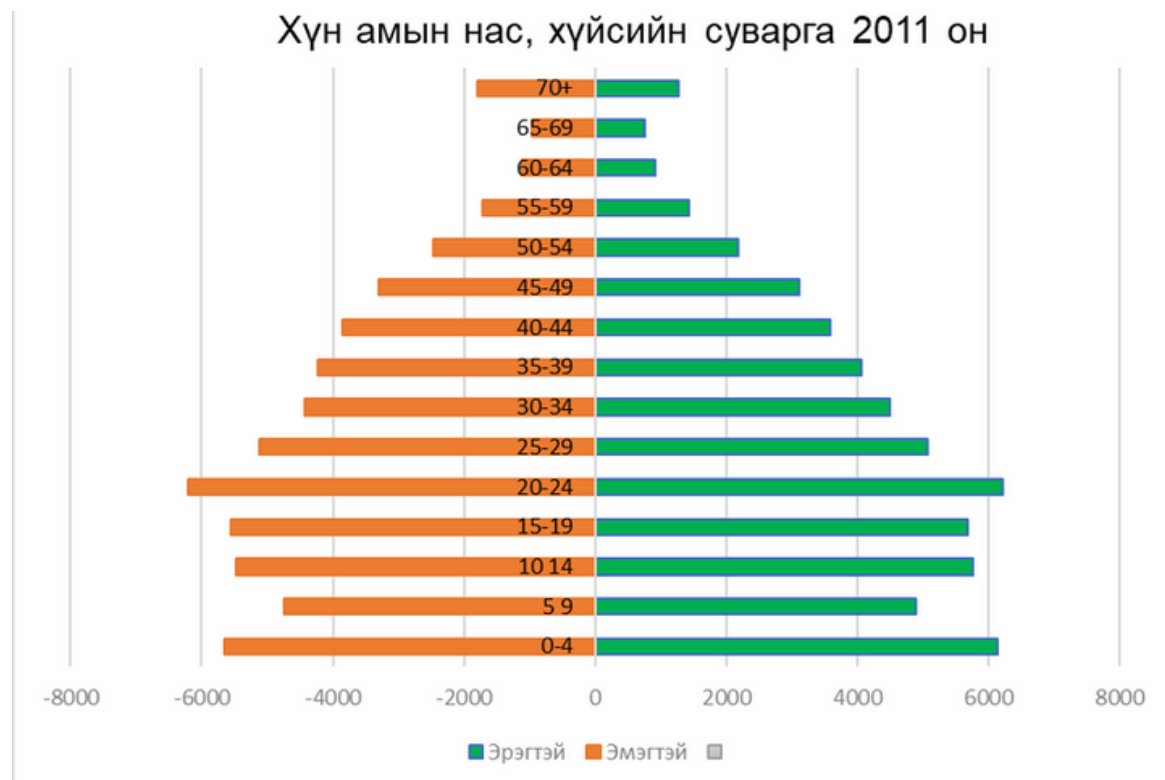
Нийт нас баралтыг насны бүлгээр авч үзвэл 4.1 хувь нь 1 хүртэл насандаа эндсэн бол, 2.0 хувь нь 1-14 насанд, 4.1 хувь нь 15-29 насанд, 20.8 хувь нь 30-49 насанд, 37.4 хувь нь 50-69 насанд, 31.6 хувь нь 70 түүнээс дээш насандаа нас барсан байна.

НАС БАРАЛТ, насны бүлгээр

ХҮН АМЫН НАС ХҮЙСИЙН СУВАРГА

2022 оны байдлаар нийт хүн амын 31.7 хувийг 14-өөс доош насны хүүхэд, 5.0 хувийг 65-аас дээш насны өндөр настан эзэлж байгаа нь хүн амын өсөлт “залуу” бүтэцтэйг илтгэж байна. Цаашдаа насны бүтцийн хувьд хүүхэд, залуучууд давамгайлсан аймаг байхаар харагдаж байна. Мөн 50-аас дээш насныхны буюу ахимаг, ахмад настны тоо, хувь жил тутамд өсөх хандлага ажиглагдаж байна.

НАС БАРАЛТ

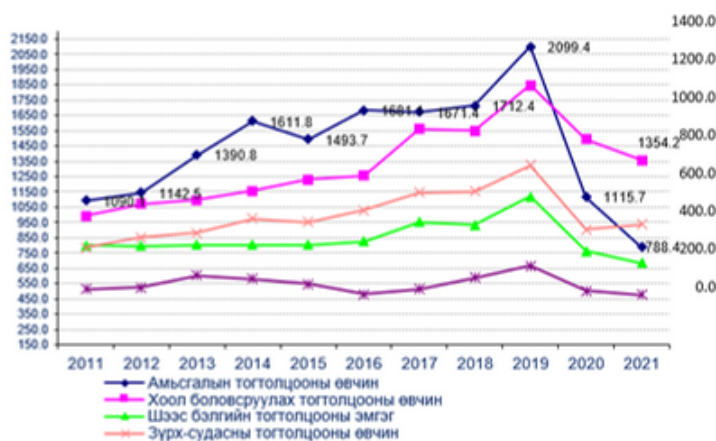
Аймгийн хүн амын нас баралтын түгээмэл шалтгаануудын эрэмбийн сүүлийн 10 жилийн өөрчлөлт

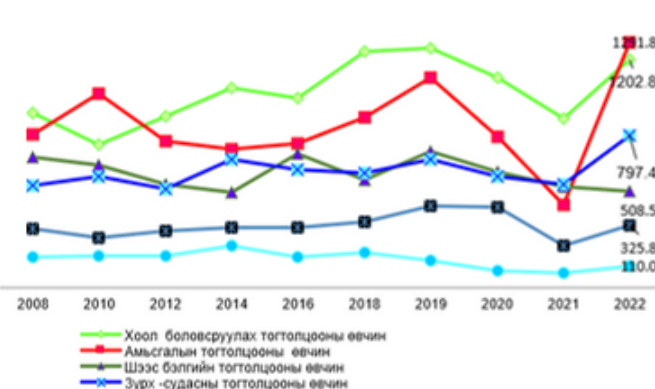
Аймгийн хүн амын нас баралтын тэргүүлэх шалтгаан 10 000 хүн амд /2022 он/

ХАЛДВАРТ БУС ӨВЧЛӨЛ, НАС БАРАЛТ

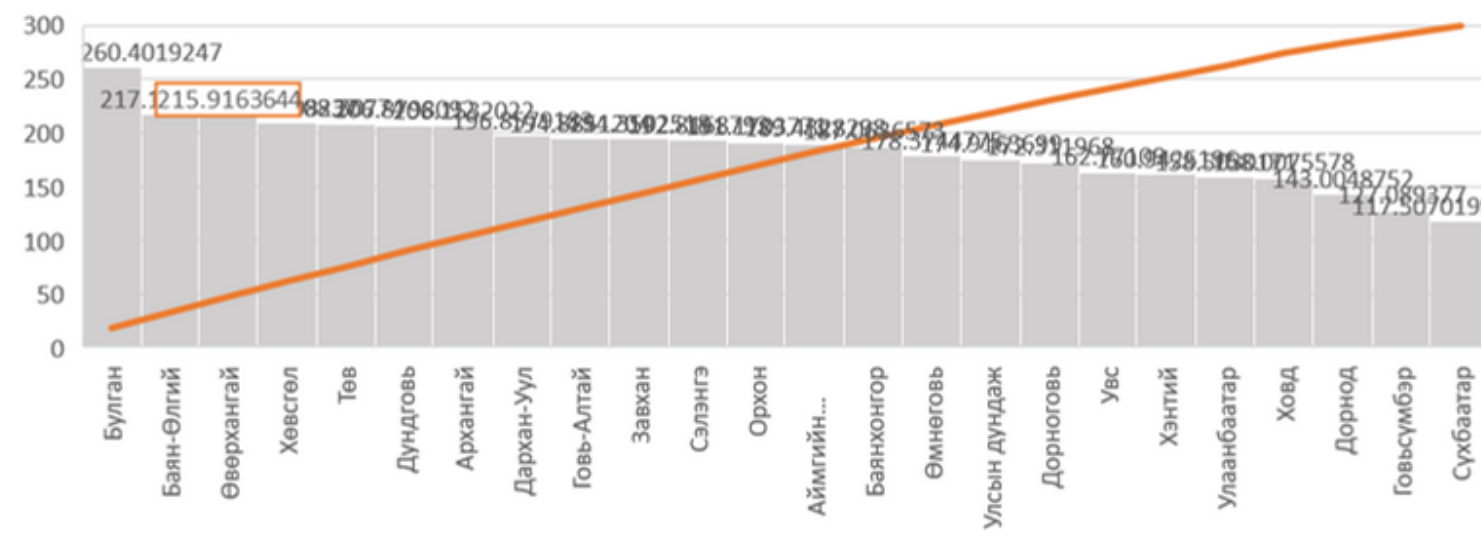

Хүн амын өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан, Улс
10 000 хүн амд, 2011-2021 он

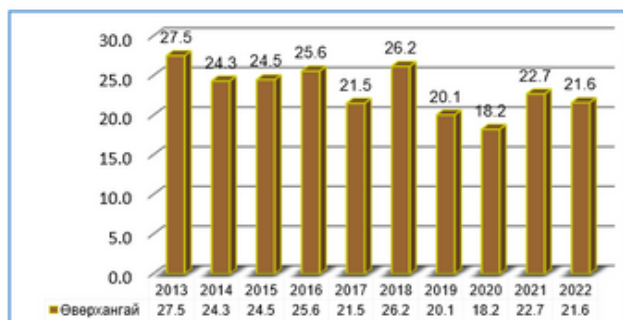

Хүн амын өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан, аймаг
10 000 хүн амд, 2011-2021 он

2022 оны байдлаар 100 000 хүн амд ногдох **зүрх судасны өвчний нас баралт**, аймгуудын харьцуулалтаар Өвөрхангай аймаг **3 дугаарт** жагсаж байна

Зүрх судасны тогтолцооны шалтгаант нас баралт, 10 000 хүн амд, 2013-2022 он

2022 онд зүрх судасны тогтолцооны шалтгаант нас баралтын түвшин 10 000 хүн амд 21.6 ногдож сүүлийн 10 жилийн дундажаас 1.6 пунктээр буурсан байна.

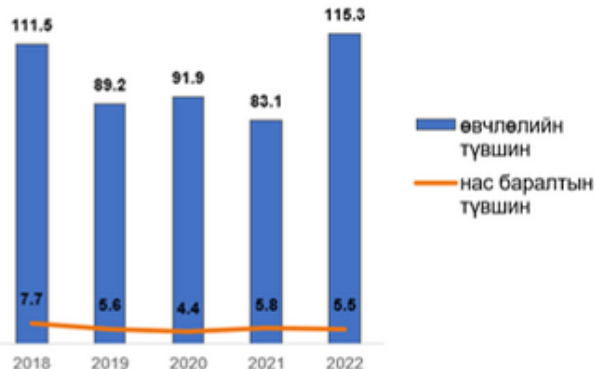
Зүрх судасны тогтолцооны шалтгаант нас баралт, 10 000 хүн амд, хүйсээр, 2013-2022 он

2022 онд зүрх судасны тогтолцооны шалтгаант нас баралтын түвшин 10 000 эрэгтэй хүн амд 26.4, 10 000 эмэгтэй хүн амд 16.8 ногдож байна. 10 жилийн дундажаар 10 000 эрэгтэйд 28.1, эмэгтэйд 18.4 ногдож байна.

ОСОЛ ГЭМТЛИЙН ӨВЧЛӨЛ, НАС БАРАЛТ

Осол гэмтлийн шалтгаант өвчлөл, нас баралтын түвшин /10000 хүн амд/

Осол гэмтлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан

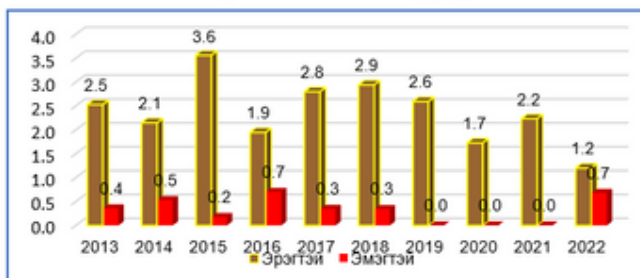

Зам тээврийн ослын шалтгаант нас баралт, 10 000 хүн амд, 2013-2022 он

Сүүлийн 10 жилийн дунджаар эрэгтэйчүүдийн нас баралт 85.2 хувийг эзэлж байна.

Амиа хорлолт, 10 000 хүн амд, 2013-2022 он

Аймгийн хэмжээнд 2022 онд амиа хорлолтын 11 тохиолдол бүртгэгдсэн ба хүйсээр авч үзвэл: 2013-2022 оны дунджаар амиа хорлогчдын **88.2** хувь нь эрэгтэйчүүд байна.

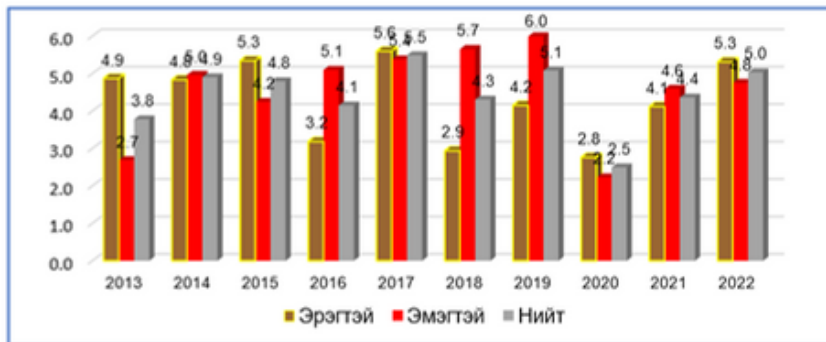
ХОРТ ХАВДРЫН ӨВЧЛӨЛ, НАС БАРАЛТ

72.5% нь хожуу үедээ оношлогддог байна

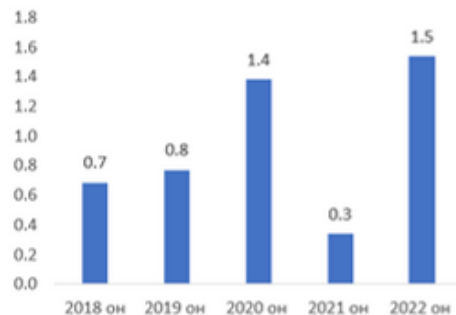

Элэгний хорт хавдрын шалтгаант нас баралт, 10 000 хүнд амд, хүйсээр, 2013-2022 он

2022 оны байдлаар элэгний хорт хавдрын шалтгаант нас баралтын 59 тохиолдол бүртгэгдэж нийт хорт хавдрын нас баралтын 40.7 хувийг эзэлж байна. 2022 оны байдлаар 10 000 хүн амд ноогдох нас баралтын түвшин 5.0 байгаа нь сүүлийн 10 жилийн дундажаас 0.6 пунктээр өссөн үзүүлэлттэй байна.

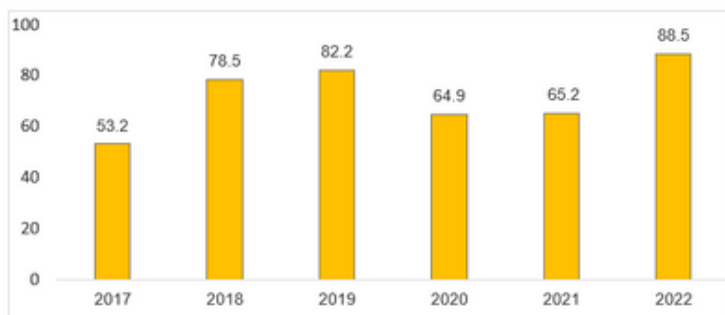
Уушигны хорт хавдрын насбаралт, 10 000 хүнд амд, 2018-2022 он

2022 оны байдлаар уушигны хорт хавдрын шалтгаант нас баралтын 18 тохиолдол бүртгэгдэж, өмнөх оноос 4.5, 2018 оноос 2.2 дахин ихэссэн байна.

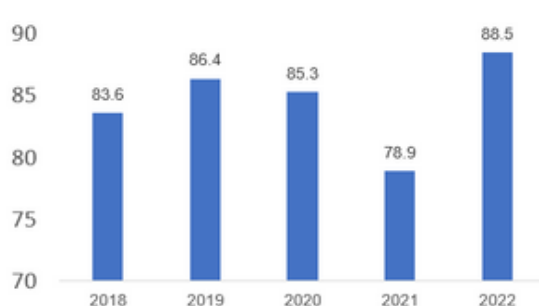
ЭРТ ИЛРҮҮЛГИЙН ӨНӨӨГИЙН БАЙДАЛ

Умайн хүзүүний хорт хавдрын эрт илрүүлгийн үзлэгийн хувь

Сүүлийн 6 жилд 48 эмэгтэй умайн хүзүүний хорт хавдар оношлогдож, эмчилгээ, хяналтад орсон. 29 хүн нас барсан байна.

Хөхний хорт хавдрын эрт илрүүлгийн үзлэгийн хувь

Сүүлийн 6 жилд 42 эмэгтэй хөхний хорт хавдар оношлогдож, эмчилгээ, хяналтад орсон. 11 хүн нас барсан байна.

Артерийн даралт ихсэх өвчний эрт илрүүлгийн үзлэгийн хувь

Аймгийн хэмжээнд 2022 оны жилийн эцсийн байдлаар артерийн гипертензи эрт илрүүлэг үзлэгт 18-аас дээш насны нийт 30809 хүн хамрагдсан бөгөөд 45.1 хувь нь эрэгтэй, 54.9 хувь нь эмэгтэй байна.

Үр дүнгийн үзүүлэлтээр нийт **2706 хүн шинээр** артерийн гипертензи оношлогдож, эмчилгээ, хяналтад орсон.

2015-2022 оны дундаж /Өвөрхангай/: **84.0**

2015-2022 оны дундаж /Улс/: **60.4**

Чихрийн шижингийн эрт илрүүлгийн үзлэгийн хувь

Чихрийн шижин өвчний эрт илрүүлэг үзлэгт 2022 онд 40-өөс дээш насны нийт 28629 хүн хамрагдсанаас 44.0 хувь нь эрэгтэй, 56.0 хувь нь эмэгтэй байна.

Үр дүнгийн үзүүлэлтээр нийт **225 чихрийн шижин** оношлогдож, эмчилгээ, хяналтад орсон.

2015-2022 оны дундаж /Өвөрхангай/: **87.5**

2015-2022 оны дундаж /Улс/: **66.0**

НӨХӨН ҮРЖИХҮЙН ЭРҮҮЛ МЭНД

Хүн ам зүйн мэдээлэл /2021 оны статистик/

Өвөрхангай
Эрүүл Мэндийн Газар

Нийт хүн ам
117089

Эрэгтэй

58227/49.7%

Эмэгтэй

58862/50.2%

НҮ насны хүн ам
58472/49.9%

Эрэгтэй-29725/50.8%
Эмэгтэй-28747/49.1%

0-5 насны хүүхэд
15091/12.8%

Эрэгтэй 7776/51.5%

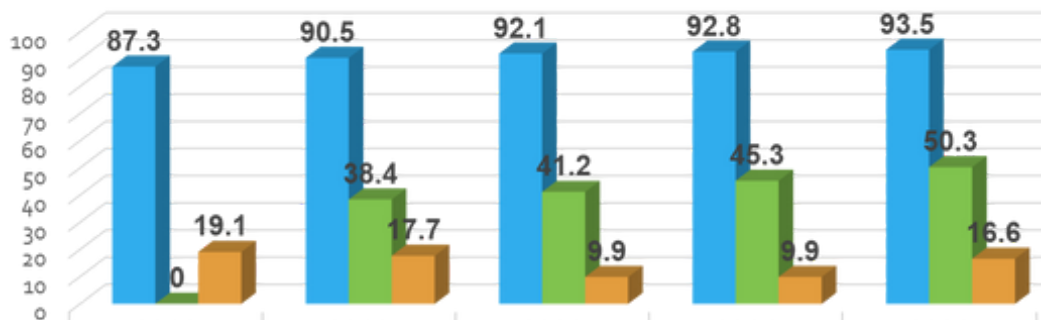
Эмэгтэй-7315/48.5%

Өсвөр насны хүн ам

20385 /17.4%

Охид-9977/48.9%
Хөвгүүд-10408/51.1%

Эх, хүүхдийн үзүүлэлт (сүүлийн 5 жилээр)

■ Жирэмсний хяналт	87.3	90.5	92.1	92.8	93.5
■ Эхийн эндэгдэл	0	38.4	41.2	45.3	50.3
■ 0-5 насны хүүхдийн эндэгдэл	19.1	17.7	9.9	9.9	16.6

Эхийн эндэгдэл / аймгуудын харьцуулалтаар

Аймаг хот	Эхийн эндэгдэл /бодит тоо/		Эхийн эндэгдэл /100 000 амьд төрөлтөд/		
	2021 онд	2022 онд	2021 онд	2022 онд	5 жилийн дундаж
1. Архангай	4	0	242.4	0.0	111.5
2. Баян-Өлгий	2	2	68.3	72.1	62.2
3. Баянхонгор	1	1	53.8	59.6	20.5
4. Булган	0	0	0.0	0.0	0.0
5. Говь-Алтай	0	0	0.0	0.0	0.0
6. Говьсүмбэр	0	0	0.0	0.0	0.0
7. Дархан-Уул	3	0	136.7	0.0	44.5
8. Дорноговь	1	1	68.6	80.0	43.5
9. Дорнод	3	0	167.6	0.0	43.2
10. Дундговь	0	0	0.0	0.0	0.0
11. Завхан	1	0	75.2	0.0	15.2
12. Орхон	1	0	39.7	0.0	7.8
13. Өвөрхангай	1	1	45.3	50.3	34.4
14. Өмнөговь	0	0	0.0	0.0	0.0
15. Сүхбаатар	0	1	0.0	90.1	31.1
16. Сэлэнгэ	2	0	123.2	0.0	49.4
17. Төв	2	1	177.1	125.0	57.1
18. Увс	0	0	0.0	0.0	0.0
19. Ховд	3	2	147.4	110.8	93.0
20. Хөвсгөл	1	3	37.7	130.5	67.2
21. Хэнтий	0	1	0.0	77.0	13.5
Аймгийн дүн	25	13	70.9	42.8	38.1
22. Улаанбаатар	43	10	118.1	28.4	44.5
Улсын дүн	68	23	94.9	35.1	41.4

Өсвөр үе, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн өнөөгийн байдал

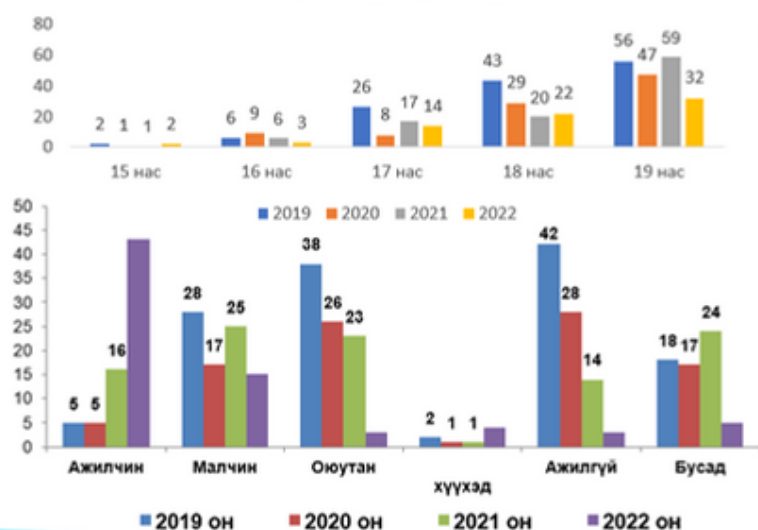
- **Төрөлт:** 20-оос доош насны төрөлтийн эзлэх хувь улсын дундажаас 0.5 хувиар доогуур, аймгийн дундажаас 0.9 хувиар дээгүүр байна.

	Нийт төрөлт	20 хүртэлх насны төрөлт	20-оос доош насны төрөлтийн эзлэх хувь		
			Өвөрхангай	Улсын дундаж	Аймгуудын дундаж
2018	2404	160	6.7	5.1	4.7
2019	2586	153	5.9	4.7	4.4
2020	2421	109	4.5	4.3	3.9
2021	2202	112	5	5.5	4.1
2022	1989	73	3.7		

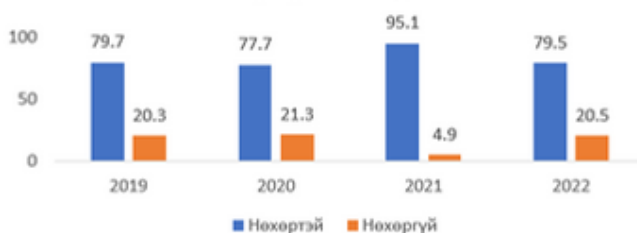
Үр хөндөлт: 20-оос доош насны үр хөндөлтийн эзлэх хувь улс, аймгийн дундажаас 5.6-7.5 хувиар дээгүүр байна.

	Нийт үр хөндөлт	20 хүртэлх насны үр хөндөлт	20-оос доош насны үр хөндөлтийн эзлэх хувь		
			Өвөрхангай	Улсын дундаж	Аймгуудын дундаж
2018	168	19	11.3	5	7
2019	167	14	8.4	5	5.9
2020	166	18	10.8	4.8	7.2
2021	171	22	12.9	5.4	7.3
2022	167	22	13.2		

Охидын төрөлт, насаар

Гэр бүлийн байдал

Сүүлийн 4 жилд 20 хүртэлх насны төрөлтөд 17-19 нас дийлэнх хувийг эзэлж, оюутан, малчин, ажилгүй бүлгийнхэн илүүтэй байна. Гэр бүлийн хувьд 20 орчим хувь нөхөргүй байна.

АХМАД НАСТАНЫ ЭРҮҮЛ МЭНД

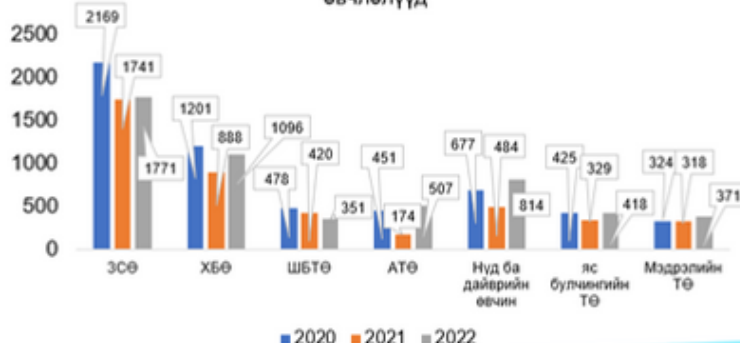
Ахмадуудын дундах нийт халдварт бус өвчин /хүйсээр/

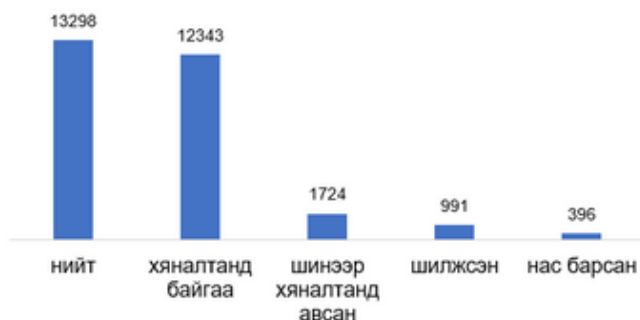
Ахмадуудын дунд зүрх судас, хоол боловсруулах, нүд ба дайврын, шээс бэлгийн, амьсгалын, яс булчингийн тогтолцоо ба холбох эдийн өвчлөлүүд жил бүр тогтмол тэргүүлж байна.

Нийт өвчлөлийн 73 хувийг эмэгтэй, 27 хувийг эрэгтэйчүүд эзлэж байгаа нь үзлэг оношилгоонд хамрагдалтын хувь эмэгтэйчүүд эрэгтэйчүүдээс илүү байгааг харуулж байна.

Ахмад настнуудын дунд тэргүүлж буй халдварт бус өвчлөлүүд

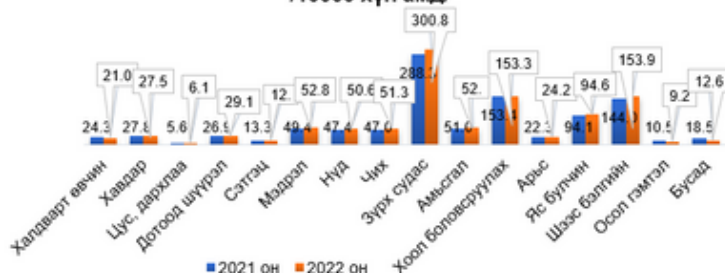
Аймгийн 2022оны ахмадын судалгаа

Хяналтад байгаа ахмадын 766 буюу 6.2 хувь нь хөгжлийн бэрхшээлтэй, 198 буюу 1.6 хувь нь насны доройтолтой байна. Нийт хяналтын ахмадаас 9844 буюу 79.7 хувь нь урьдчилан сэргийлэх үзлэгт хамрагдсан байна.

Аймгийн хэмжээнд 2022 онд нийт 13298 ахмад бүртгэгдсэн ба 1724 ахмадыг шинээр хяналтад авч, 991 ахмад шилжиж, 396 ахмад нас барж, тайлант оны эцэст 12343 ахмад настан хяналтад байна.

Хяналтын настны өвчлөлийн байдал /10000 хүн амд/

Хяналтад байгаа ахмадуудын дунд сүүлийн 2 жилд зүрх судас, хоол боловсруулах, шээс бэлэг, яс булчингийн эрхтэн тогтолцооны эмгэгүүд тогтмол тэргүүлж байна

ОРЧНЫ ЭРҮҮЛ МЭНД

Аймгийн Эрүүл мэндийн байгууллагын ус, ариун цэврийн байгууламж

78.2%

Гадаа жорлонтой

69.5%

Бохир усны системд холбогдоогүй

34.7%

Зөөврийн ус тогтмол ашигладаг

Нүхэн жорлонтой эмнэлгийг үе шаттайгаар орчин үеийн ариун цэврийн байгууламжтай болгоно зорилтын хүрээнд, Улсын төсвөөс 1.8 тэрбум

Нийгмийн эрүүл мэндийн үндэсний лавлагаа лабораторид хийгдсэн усны шинжилгээний дүнгээс /2022 он/

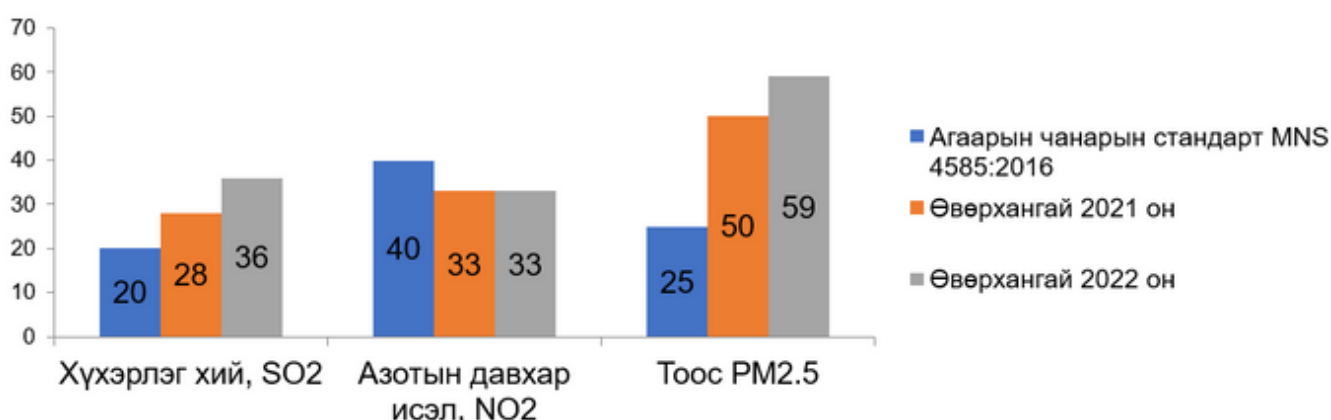
Д/д	Сумын нэр Шинжилгээний дүн	Бактерийн ерөнхий тоо	Escherichia coli	Salmonella spp	Гэдэсний бүлгийн нян /колиформ/
		Зөвшөөрөгдөх хэмжээ 1мл-д 100-с ихгүй	100 мл-д илрэхгүй	25 мл-д илрэхгүй	илрэхгүй
1	Төгрөг сумын ЭМТ	37 КҮН/мл	илрээгүй	илрээгүй	илэрсэн
2	Бүрд сумын ЭМТ	170 КҮН/мл	илрээгүй	илрээгүй	илэрсэн
3	Баруунбаян-Улаан сумын ЭМТ	38 КҮН/мл	илрээгүй	илрээгүй	илэрсэн
4	Хархорин сумын нэгдсэн эмнэлэг	45 КҮН/мл	илрээгүй	илрээгүй	илрээгүй
5	Есөнзүйл сумын ЭМТ	43 КҮН/мл	илрээгүй	илрээгүй	илрээгүй
6	Сант сумын ЭМТ	48 КҮН/мл	илрээгүй	илрээгүй	илэрсэн
7	Хүжирт сумын ЭМТ	21 КҮН/мл	илрээгүй	илрээгүй	илрээгүй
8	Тарагт сумын ЭМТ	56 КҮН/мл	илрээгүй	илрээгүй	илрээгүй
9	Зүүнбаян-Улаан сумын ЭМТ	190 КҮН/мл	илрээгүй	илрээгүй	илрээгүй
10	Өлзийт сумын ЭМТ	48 КҮН/мл	илрээгүй	илрээгүй	илрээгүй
11	Богд сумын ЭМТ	100 КҮН/мл	илрээгүй	илрээгүй	илэрсэн
12	Баянгол сумын ЭМТ	196 КҮН/мл	илрээгүй	илрээгүй	илрээгүй
13	Баян-Өндөр сумын ЭМТ	60 КҮН/мл	илрээгүй	илрээгүй	илрээгүй
14	Бат-Өлзий сумын ЭМТ	60 КҮН/мл	илрээгүй	илрээгүй	илрээгүй
15	Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төв	60 КҮН/мл	илрээгүй	илрээгүй	илрээгүй
16	Чинмэнд ХХЭ	40 КҮН/мл	илрээгүй	илрээгүй	илрээгүй
17	Ариунсанаа ХХЭ	75 КҮН/мл	илрээгүй	илрээгүй	илрээгүй
18	Альманба ХХЭ	50 КҮН/мл	илрээгүй	илрээгүй	илрээгүй
19	Түшигдөлгөөн ӨЭМТ	60 КҮН/мл	илрээгүй	илрээгүй	илрээгүй
20	Нарындал ӨЭМТ	150 КҮН/мл	илрээгүй	илрээгүй	илрээгүй
21	Уянсэтгэл ӨЭМТ	50 КҮН/мл	илрээгүй	илрээгүй	илрээгүй
22	Хөх манал ХХЭ	70 КҮН/мл	илрээгүй	илрээгүй	илрээгүй
23	Ачтан ирээдүй ХХЭ	50 КҮН/мл	илрээгүй	илрээгүй	илрээгүй
24	Гучин-Ус сумын ЭМТ	70 КҮН/мл	илрээгүй	илрээгүй	илэрсэн
25	Хайрханцүлаан сумын ЭМТ	66 КҮН/мл	илрээгүй	илрээгүй	илрээгүй
26	Нарийнтээл сумын ЭМТ	56 КҮН/мл	илрээгүй	илрээгүй	илрээгүй
27	Сидармед ХХЭ	45 КҮН/мл	илрээгүй	илрээгүй	илэрсэн
28	Уянга сумын ЭМТ	100 КҮН/мл	илрээгүй	илрээгүй	илрээгүй

Аймгийн мэргэжлийн хяналтын газрын лабораторид хийгдсэн шинжилгээний дүнгээс /2022 он/

Д/д	Сумын нэр Шинжилгээний дүн	Бактерийн ерөнхий тоо	Esherichia coli	Salmonella spp	Гэдэсний бүлгийн нян /колиформ/
		Зөвшөөрөгдөх хэмжээ 1мл-д 100-с ихгүй	100 мл-д илрэхгүй	25 мл-д илрэхгүй	илрэхгүй
1	Гучин-Ус сумын ЭМТ	312	илрээгүй	илрээгүй	илэрсэн
2	Богд сумын ЭМТ	264	илрээгүй	илрээгүй	илэрсэн
3	Бүрд сумын ЭМТ	334	илэрсэн	илрээгүй	илэрсэн
4	Сант сумын ЭМТ	46	илрээгүй	илрээгүй	илэрсэн

Нян судлалын шинжилгээнд өөрчлөлттэй гарсан сумын ЭМТ-үүдийн усны дээжид давтан шинжилгээ хийхэд дээрх сумдын усанд гэдэсний бүлгийн нян /колиформ/

Аймгийн агаарын чанарын төлөв байдал /2022 он/

Агаар бохирдуулах бодисын дундаж агууламжийг 2021 онтой харьцуулахад хүхэрлэг хий 8 мкг/м³-ээр буюу 29 хувь, PM2.5тоосонцор 9 мкг/м³-ээр буюу 18 хувь, Агаарын чанарын стандарт MNS 4585:2016-ын жилийн дундаж хүлцэх агууламжтай харьцуулахад хүхэрлэг хий 1.8 дахин их, PM2.5 тоос 2.4 дахин их давсан бохирдолтой байна.

Аймгийн агаарын чанарын төлөв байдал /2022 он/

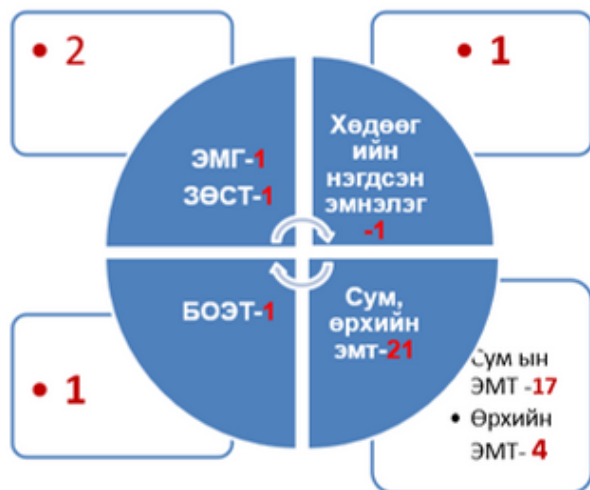

Агаар бохирдуулах бодисын дундаж агууламж жийг сараар авч үзэхэд 1, 2, 10, 11, 12 дугаар саруудад бохирдол хамгийн өндөр байна.

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН БАЙГУУЛЛАГУУД- 141

Төрийн эрүүл мэндийн байгууллага-25

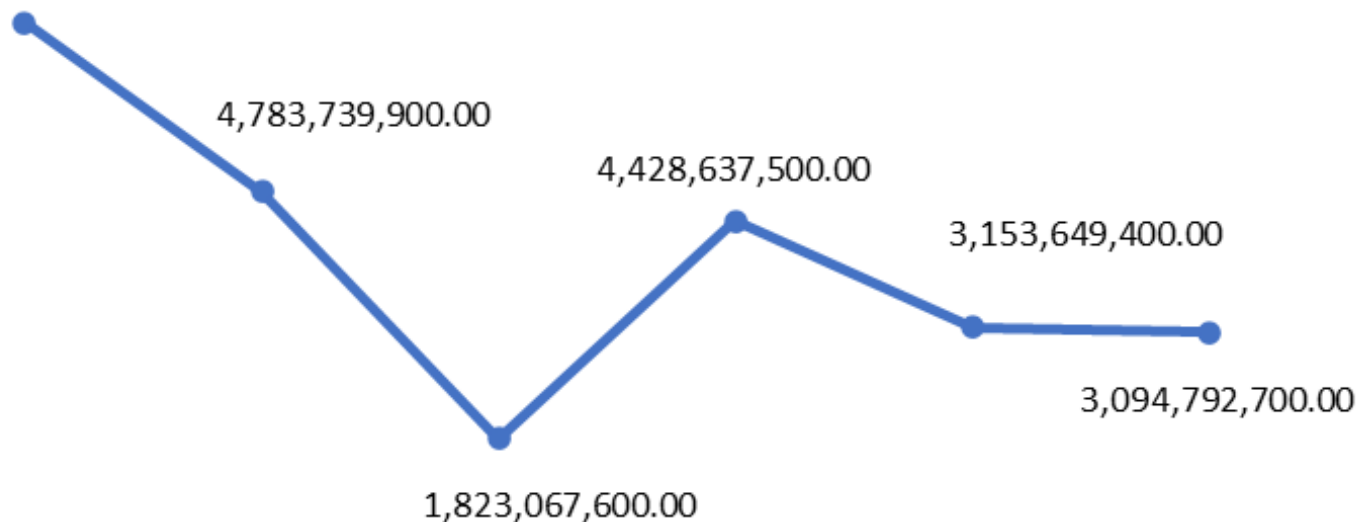

Хувийн хэвшил эрүүл мэндийн байгууллага-114

СҮҮЛИЙН 5 ЖИЛИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

6,809,191,100.00

2017

2018

2019

2020

2021

2022

4 Нөөцийн үзүүлэлт

**ОНОШИЛГОО, ЭМЧИЛГЭЭНИЙ БАГАЖ ТОНОГ
ТӨХӨӨРӨМЖИЙН ХАНГАЛТ - 88%**

ОНОШИЛГООНЫ ДЭВШИЛТЭТ ТЕХНОЛОГИ

Суурин дижитал рентген

Зөөврийн дижитал рентген

Шүдний дэлгэмэл рентген

Ангиографи

Хөхний рентген
/Маммографи/

C-arm X-rey

Компьютер томографи

ОНОШИЛГОО, ЭМЧИЛГЭЭНИЙ БАГАЖ ТОНОГ ТӨХӨӨРӨМЖИЙН ХАНГАЛТ

Унтуулгын аппарат
 /5ширхэг/

Амьсгалын аппарат
 14 ширхэг

Нярайн амьсгалын аппарат
 2 ширхэг

Хүүхдийн амьсгалын аппарат
 2 ширхэг

Гемодиализ
 /5 ширхэг/

Цусны хөргөгч

Аферезийн ялтас сэгсрэгч

Инкубатортой цусны аппарат

Үйлдвэр нь: 2019 онд ашиглалтанд орсон 93-99 хувийн хүчилтөрөгч, цэвэршүүлсэн өндөр даралттай агаар, вакуум /сорох систем/ гэсэн гурвалсан системтэй

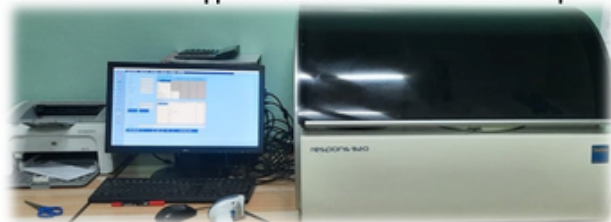
1 цагт 20мкуб хүчилтөрөгч үйлдвэрлэдэг. 40 минутанд 3 ширхэг 40 литрийн баллон зэрэг цэнэглэх хүчин чадалтай. Орон нутгийн сангаас 16,5 сая төгрөгний өргөтгөл хийгдсэн.

ОНОШИЛГОО, ЭМЧИЛГЭЭНИЙ БАГАЖ ТОНОГ ТӨХӨӨРӨМЖИЙН ХАНГАЛТ

ЛАБОРАТОРЫН ДЭВШИЛТЭТ ТЕХНОЛОГИ

Биохимийн бүрэн автомат анализатор

Бактерлогийн бүрэн автомат анализатор

Гематологи хагас автомат анализатор /2 ширхэг/

Шээсний бүрэн автомат анализатор

Коагулограмм хагас автомат анализатор

Лабораторийн тусламж үйлчилгээ

Лабораторийн тоног төхөөрөмжийн хангалт

№	Тоног төхөөрөмжийн нэр	Сум, өрхийн ЭМТ-ийн нэр	Хангалтын хувь
1	Шээсний анализатор /тууз уншигч/	Баянгол, Богд, ЗүүнбаянУлаан, Тарагт, Нарийнтээл, Уянга, Хархорин, Уянсэтгэл, Түшигдөлгөөн, Нарны дөш, Бат-өлзий, Есөнзүйл, Хужирт	14 нэгж буюу 63,6%
2	Биохимийн анализатор /хагас/	Баянгол, Баян-өндөр, Богд, Бүрд, Гучин-Ус, ЗүүнбаянУлаан, Өлзийт, Тарагт, Сант, Нарийнтээл, Уянга, Хархорин, Бат-өлзий, Есөнзүйл, Төгрөг, нарны дөш, Уянсэтгэл, ЭнэрэлХархорин, Хужирт /бүрэн/	20 нэгж буюу 90,9 %
3	Гематологийн анализатор /хагас/	Бат-өлзий, Баянгол, Богд, Есөнзүйл, ЗүүнбаянУлаан, Тарагт, Нарийнтээл, Уянга, Хужирт, Хархорин, Түшигдөлгөөн, , Нарны дөш, Баян-өндөр, БаруунбаянУлаан, Бүрд, Гучин-Ус, Өлзийт, Төгрөг, Уянсэтгэл, ЭнэрэлХархорин	20 нэгж буюу 90,9 %
4	Коагулаграмм	Уянга/хагас/, Хархорин /бүрэн/	2 нэгж буюу 9%

ХҮНИЙ НӨӨЦИЙН ӨНӨӨГИЙН БАЙДАЛ

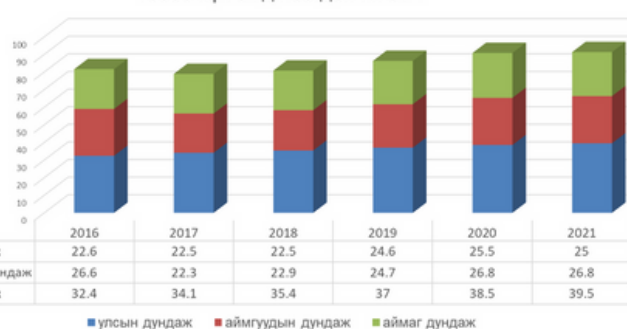
2022 оны жилийн эцсийн байдлаар аймгийн хэмжээнд ЭМГ, БОЭТ, ЗӨСТ, Хөдөөгийн нэгдсэн эмнэлэг, сумын эрүүл мэндийн төв 17, өрхийн эрүүл мэндийн төв 4, хувийн хэвшлийн ортой эмнэлэг 7, үүдэн клиникийн эмнэлэг 28, рашаан сувилал 7, эм ханган нийлүүлэх байгууллага 5, эмийн сан 54, бусад 3, нийт 129 эрүүл мэндийн байгууллагад нийт 1685 эрүүл мэндийн ажилтан ажиллаж байгаа бөгөөд үүнээс 305 их эмч, эх баригч 54, багийн бага эмч 54, сувилагч 396, эмнэлгийн мэргэжилтэн 328 ажиллаж байгаа бөгөөд эмч, сувилагчийн харьцаа аймгийн түвшинд 1:1,4 байна.

Мэргэжлийн ахлах болон тэргүүлэх зэрэгтэй эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэн 21,7 хувь, боловсролын магистр зэрэгтэй эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэн 4,6 хувийг эзэлж байна. Улсын төсвийн санхүүжилт, орон нутгийн зардлаар үндсэн, болон төрөлжсөн нарийн мэргэшил эзэмшсэн, мэргэжил дээшлүүлэх сургалтанд хамрагдсан их эмч нар 74,4 хувь, сувилагч, бусад мэргэжилтэн 56,5 хувийг эзэлж байна.

10000 хүн амд ноогдох сувилагч

10000 хүн амд ноогдох их эмч

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН БАЙГУУЛЛАГУУДЫН ОР АШИГЛАЛТ

№	Байгууллага	Орны тоо	Хэвтэн эмчлүүлсэн хүний тоо			Орны фонд ашиглалтын хувь			Орны үзүүлэлт	
			2019 он	2020 он	2021 он	2019 он	2020 он	2021 он	Дундаж ор хоног	Орны эргэлт
1	ББУлаан	14	347	323	408	42,8	38,5	63,6	8,0	29,1
2	Бат-Өлзий	25	591	578	1100	38,6	38,1	88,4	7,3	44,0
3	Баянгол	15	454	307	471	62,7	47,1	83,8	9,7	31,4
4	Баян-Өндөр	15	275	180	267	28,2	21,0	39,2	8,0	17,8
5	Богд	24	764	609	783	48	40,7	71,7	8,0	32,6
6	Бүрд	15	298	380	451	31,8	41,9	54,6	6,6	30,1
7	Гучин-Ус	14	361	203	207	40,4	23,3	28,6	7,0	14,8
8	Зүйл	24	492	465	412	35,6	33,8	32,1	6,8	17,2
9	ЗБУ	12	376	306	199	38,2	43,9	28,2	6,2	16,6
10	Нарийнтээл	25	632	633	829	42,5	46,2	72,3	8,0	33,2
11	Өлзийт	12	264	134	242	40	19,6	43,5	7,9	20,2
12	Сант	17	393	325	467	41,8	34,7	54,5	7,2	27,5
13	Тарагт	14	248	203	331	31,7	29,2	45,8	7,1	23,6
14	Төгрөг	12	264	230	441	39,2	36,0	89,5	8,9	36,8
15	Уянга	45	739	638	905	31,2	25,2	38,1	6,9	20,1
16	Хайрхандулаан	22	271	294	540	20,8	23,5	55,1	8,2	24,5
17	Хархорин	75	2684	2675	4368	71,3	73,6	133,1	8,3	58,2
18	Хужирт	36	833	728	753	41,4	34,7	43,6	7,6	20,9
19	БОЭТөв	390	10687	9880	11101	68,6	61,3	58,5	7,5	28,5
20	Чинмэнд эмнэлэг	45	1499	1434	1474	96,2	61,7	67,5	7,5	32,8
21	Асралт хайрхан	15	437	89	64	94,7	12,5	6,9	0,0	4,3
22	Хөх манал эмнэлэг	5	93	63	0	7,1	24,2	0,0	0,0	0,0
23	Ачтан ирээдүй	45	1436	1194	1003	103,1	54,5	51,4	8,4	22,3
24	Оточ жаргалан	15	486	1120	1020	78,2	138,8	148,9	8,0	68,0
25	Агь мамба	10	80	306	96	21,5	77,6	25,7	0,0	9,6
Аймгийн дундаж		941	25004	23297	27932	47,8	43,2	57,0	7,7	29,7
Улсын дундаж								70,7	7,5	34,9

 Алсын хараа: Урьдн бүрт
ЭРҮҮЛ
 БИЕ СЭТГЭЛ ОРЧИН
Өвөрхангай

Чиг үүргийн дахин хуваарилах аргачлалын дагуу хийгдсэн дүн шинжилгээг үндэслэн салбарт мөрдөгдөж байгаа хууль эрх зүйн орчны хүрээнд мандатын шинжилгээг дараах байдлаар хийв.

Хууль эрх зүйн орчны хүрээн дэх мандатын шинжилгээ

Салбарын үйл ажиллагаанд мөрдөгдөж байгаа хуулийн тоо 231			Тухайн салбарын хэмжээнд шууд хамаарах хуулийн тоо 12
			Нийтлэг мөрдөж байгаа хуулийн тоо (бусад холбогдох хуулийн тоо) 219
Ерөнхий чиг үүрэг: Хүн амын эрүүл мэндийг дэмжих, хамгаалах			
Үндсэн чиг үүрэг	Дэд чиг үүрэг	Хамтран хэрэгжүүлэх чиг үүргийн оролцогчид	
ҮЧҮ-1 Нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ	1. Урьдчилан сэргийлэх, эрт илрүүлэх үйл ажиллагаа	Аймаг, сум, багийн Засаг дарга нар, бүх шатны эрүүл мэндийн байгууллага, боловсрол, хүнс хөдөө аж ахуйн газар, байгаль орчин аялал жуулчлалын газар, Эрүүл мэндийн даатгал, олон нийтийн мэдээллийн хэрэгсэл, аж ахуйн нэгж байгууллагууд, төрийн бус байгууллагууд, иргэд	
	2. Хүн амын эрүүл мэндэд нөлөөлөх эрсдэлт хүчин зүйлсийг тандах үйл ажиллагаа		
	3. Эрүүл мэндийг дэмжих үйл ажиллагаа		
	4. Эрүүл мэндийн боловсрол, мэдээлэл, сургалт, сурталчилгаа		
ҮЧҮ-2 Эмнэлгийн тусламжийн үйлчилгээ	5. Эмчлэх тусламж, үйлчилгээ	Аймаг, сумдын ЗДТГ, төрийн өмчийн газар, төрийн болон хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллагууд, эрүүл мэндийн даатгал, мэргэжлийн нийгэмлэг холбоод, төрийн бус байгууллага, мэргэжлийн нийгэмлэг, холбоод	
	6. Сэргээн засах тусламж, үйлчилгээ		
	7. Хөнгөвчлөх, асаргаа сувилгааны тусламж, үйлчилгээ		
	8. Яаралтай тусламж, үйлчилгээ		

5 Мандатын шинжилгээ

9.Эмийн зохицуулалт, чанар, аюулгүй байдал			ЭМЯ, ЭМХҮТ, ЭМДҮЗ, Аймаг,сумдын Засаг дарга нар, Олон улсын		
ҮЧҮ-3 Эм зүйн тусламж, үйлчилгээ	10.Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хангамж үйлдвэрлэл, эрүүл мэндийн технологи		ЭМЯ, ЭМХҮТ, ЭМДҮЗ, Аймаг,сумдын Засаг дарга нар, Олон улсын байгууллага, мэргэжлийн холбоо нийгэмлэгүүд, ТББ-ууд		
	11. Эмийн зохистой хэрэглээ				
ҮЧҮ-4 Бусад үйл ажиллагаа	12. Хүний нөөцийн удирдлага		ЗДТГ-ын төрийн өмчийн газар, Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хяналт, зохицуулалтын газрын орон нутаг хариуцсан мэргэжилтэн, төрийн болон хувийн хэвшлийн бүх шатлалын эрүүл мэндийн байгууллага, эм ханган нийлүүлэх , төлөөлөгчийн газар, мэргэжлийн холбоо, нийгэмлэг, төрийн бус байгууллага, олон нийтийн мэдээллийн хэрэгсэл		
	13. Тусгай зөвшөөрөл				
	14. Магадлан итгэмжлэл				
	15. Эрүүл мэндийн даатгал				
	16. Гадаад харилцаа				

Эрүүл мэндийн салбарын хэмжээнд нийтээр дагаж мөрдөх журмын нийт 69 захиргааны хэм хэмжээний акт (Сайдын тушаал) хэрэгжиж байгаагийн 36 нь бусад яамд (ХНХЯ. ХЗДХЯ. СЯ. БХБЯ, ХХААХҮЯ. БСШУЯ. БОАЖЯ) - тай хамтран баталсан 33, Эрүүл мэндийн сайд дангаар баталсан 36 тушаал байна.

Аймгийн Эрүүл мэндийн салбарын хөгжлийг 4 үед багцалбал

1. ӨВӨРХАНГАЙ АЙМАГТ ЭРҮҮЛИЙГ ХАМГААЛАХ БАЙГУУЛЛАГА ҮҮСЧ, САЛБАРЫН ТОГТОЛЦОО БҮРЭЛДСЭН ҮЕ. 1928-1958 ОН

1.1 Эрүүлийг хамгаалах байгууллагын үндэс тавигдах үеийн нийгэм эдийн засгийн байдал

1.2 Аймагт Эрүүлийг хамгаалах байгууллага үүсч хөгжсөн нь

1.3 Аймгийн Эрүүлийг хамгаалах байгууллагын тогтолцоо бүрэлдсэн нь

2. СОЦИАЛИСТ ЭРҮҮЛИЙГ ХАМГААЛАХЫН ЭРЧИМТЭЙ ХӨГЖЛИЙН ҮЕ. 1959-1988 ОН

2.1 Социалист нийгмийн эхлэл үеийн эрүүлийг хамгаалах салбар

2.2 Социалист эрүүлийг хамгаалах байгууллага эрчимтэй хөгжсөн нь

2.3 Социалист нийгэм, зах зээлийн нийгэм рүү шилжих үеийн эрүүлийг хамгаалах салбар

3. ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ЭДИЙН ЗАСАГТАЙ ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЛБАР УЯЛДАН ХӨГЖСӨН ҮЕ. 1989-2018 ОН

3.1 Зах зээлийн эхэн үеийн эрүүл мэндийн салбар

3.2 Эрүүл мэндийн салбар зах зээлийн эдийн засагтай уялдан хөгжсөн нь

3.3 Шинэ мянганы эхэн, шинэ нийгмийн гарааны эрүүл мэндийн салбар

4. ЦАХИМ ТЕХНОЛОГИ, ХИЙМЭЛ ОЮУН УХААНЫ ЭРИН ҮЕИЙН ЭХЛЭЛ 2019 ОНООС ХОЙШИХ

7 Алсын хараа

“Алсын хараа-2050” –Эрүүл мэнд

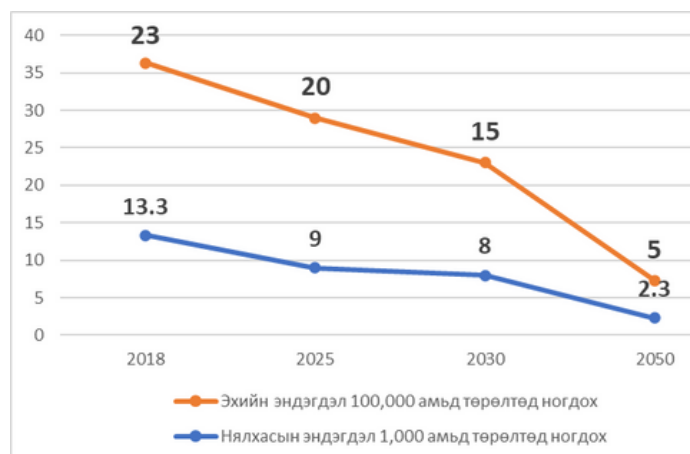
Зорилт 2.2. Эрүүл дадал хэвшилтэй, идэвхтэй амьдралын хэв маягтай иргэнийг төлөвшү үлэн эрүүл мэндийн чанар, хүртээмж, үр дүнтэй тогтолцоог хөгжүүлнэ.

Салбарын хөгжлийн зорилго

1-р үе шат	2021-2030 он	Эрүүл мэндийн чанар, хүртээмжтэй тогтолцооны шинэчлэлийн үе.
2-р үе шат	2031-2040 он	Амьдралын зөв дадал, хэвшилтэй иргэнийг төлөвшүүлэх үе.
3-р үе шат	2041-2050 он	Эрүүл амьдралын хэв маягийг дэмжих үе.

Эрүүл дадал хэвшилтэй, идэвхтэй амьдралын хэв маягтай иргэнийг төлөвшүүлэн, эрүүл мэндийн чанар хүртээмж, үр дүнтэй тогтолцоог хөгжүүлэхэд төр, иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын хамтын ажиллагаа, хүчин чармайлтыг өрнүүлж, **аймгийн хүн амын дундаж наслалтыг 2025 онд 74-д хүргэнэ.**

Монгол улсын "Алсын хараа 2050"-д

Монгол Улсын хөгжлийн урт, дунд, богино хугацааны бодлогын баримт бичигт тавьсан зорилтыг хэрэгжүүлэх, салбарын хэмжээнд тулгамдаж байгаа асуудлыг төлөвлөлтийн баримт бичигт үе шаттайгаар тусган хэрэгжүүлэх зорилгоор салбарын өнөөгийн нөхцөл байдалд дотоод, гадаад орчны давуу болон сул талыг тодорхойлсон ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭ хийв.

Нэг. ДОТООД ОРЧИН

1.Бүтэц, зохион байгуулалт

Давуу тал

- Сум бүрт эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ үзүүлэх бүтэц, зохион байгуулалтын нэгдсэн тогтолцоотой
- Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ үзүүлэх эрүүл мэндийн байгууллагын бүтэц зохион байгуулалтыг баталгаажуулсан стандарттай
- Тусламж үйлчилгээг зэргэлдээх аймгуудад үзүүлэх Бүсийн оношилгоо, эмчилгээний төвтэй.
- Тусламж үйлчилгээг анхан болон лавлагаа шатлалын хэлбэрээр үзүүлэх тогтолцоо бүрэлдсэн.
- БОЭТ болон Хархорин сумын НЭ-ийн дэргэд Эрүүл мэндийг дэмжих төв байгуулагдсан
- Хөдөөгийн хүн ам төвлөрөн суурьшсан Уянга сумын Жаргалант баг, Нарийнтээл сумын Баянтээг багт ор бүхий багийн эмчийн салбартай
- Ор бүхий хувийн хэвшлийн эмнэлгүүдийн тоо нэмэгдэж, магадлан итгэмжлэгдсэн.

Сул тал

- Зарим сумд аймгийн төвөөс хэт ойр зарим нь алслагдсан байдалтай оршдог
- БОЭТ-д харьяа бусад аймгаас ирж үйлчлүүлж байгаа иргэдийн тоо маш бага
- Эмнэлгүүдийн өрсөлдөөн нэмэгдэхийн зэрэгцээ зарим эмнэлэгт эрсдэл үүсэх
- Тэргүүлэх чиглэл болсон НЭМТ-ын тогтолцоо сул хөгжсөн
- НЭМТөв байхгүй

2. Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний чанарын үзүүлэлт

Давуу тал

- Хүн амын дундаж наслалт аймаг, улсын дунджаас өндөр (71.9)
- Халдварт бус өвчний эрт илрүүлгийн үзлэгээр улсад тэргүүлдэг
- Тоног төхөөрөмжийн хангалт стандарттай харьцуулахад 88 хувьтай

Сул тал

- Нас баралтын тэргүүлэх шалтгаан болох зүрх судасны нас баралт, хорт хавдар, зам тээврийн ослын нас баралтаар улсын хэмжээнд харьцуулахад өндөр түвшинд ордог
- Нийт хавдрын нас баралтын 40,7 хувийг элэгний хорт хавдар эзэлж байна
- Тав хүртэлх насны хүүхэд, нялхас, нярайн эндэгдлийн түвшин улсын дундажаас өндөр
- Сүүлийн 4 жилд жил бүр эхийн эндэгдэл бүртгэгдсэн
- Эхээс урагт дамжих халдварын илрүүлэлт хангалтгүй

2. Хүний нөөц

Давуу тал

- Салбарын хүний нөөц бэлтгэх тогтолцоо бүрэлдсэн
- Эрүүл мэндийн мэргэжилтний мэргэшсэн түвшингээр улсдаа тэргүүлдэг, мэргэшсэн байдлаар бусад аймгаас хол давуу
- "Хүний нөөцийн хангалт, хөгжил, нийгмийн хангажмжийг сайжруулах" 3 жилийн аймгийн Дэд хөтөлбөрөө батлуулсан
- Мэргэжилтний чадавхийн хувьд аймгуудаа тэргүүлэх түвшинд бэлтгэгдэж байна

Сул тал

- Эмнэлгийн мэргэжилтэн бэлтгэн гаргаж байгаа сургуулиудын чанар жигд бус
- Зарим төрөлжсөн нарийн мэргэшлийн эмч дутагдалтай (дүрс оношилгоо, эмгэг судлаач, ахмадын эмч, өрхийн анагаах ухаанаар мэргэшсэн эмч)
- 10000 хүн амд ногдох их эмч, сувилагчийн тоогоор улсын дунджаас бага, Эмч: сувилагчийн харьцаа 1:1,4
- Эмч, мэргэжилтнүүд үндсэн цалиндаа сэтгэл дундуур учраас Солонгос зэрэг оронд хар ажил хийхээр явах урсгал ихсэж байна
- Сувилагч нарын 14 хөн хувь нь орон сууцанд амьдардаг
- Багийн бага эмч нар дутагдалтай
- Сурч хөгжих санхүүжилт дутагдалтай

3.Салбарын санхүүжилт

Давуу тал

- Салбарын санхүүжилтийн шинэчлэл эхэлж гүйцэтгэлд суурилсан санхүүжилтын тогтолцоо амжилттай нэвтэрч байгаа
- Анхан шатны тусламж үйлчилгээний санхүүжилт 2015 оноос хойш 4 дахин нэмэгдэхийн зэрэгцээ зарим төрлийн тусламж үйлчилгээг ЭМД-ын сангаас гүйцэтгэлээр санхүүжүүлэх эрх зүйн орчин бүрдсэн.
- Алслагдсан орон нутагт тусламж үйлчилгээ үзүүлж байгаа эрүүл мэндийн байгууллагад алслагдсан орон нутгийн индекс ашиглаж эхэлсэн.
- ЭМД-аас санхүүжиж байсан тусламж үйлчилгээний нэр төрөл санхүүжилтийн хувь нэмэгдэж байгаа

Сул тал

- Гүйцэтгэлийн санхүүжилтийн талаар эрүүл мэндийн байгууллагын удирдах ажилтан, хүний нөөцийн мэдлэг чадвар дутмаг,
- Хувь хүний төлөх төлбөрийн хэмжээг орон нутагт тооцож судлаагүй
- Эрүүл мэндийн эдийн засгийн чиглэлээр мэргэшсэн хүний нөөц салбарын хэмжээнд хэт цөөн

4.Мэдээлэл технологи

Давуу тал

- Эрүүл мэндийн салбарын цахим шилжилт болж байгаа
- ЭМБ-ууд бүгд интернэт ашиглах боломжоор хангагдсан
- ЭМБ-ууд цахимаар мэдээлэл, тайлан гаргах программ хангамжтай
- ЭМБ-дад мэдээлэл технологийн ажилтан ажиллуулах эрх зүйн орчин бүрдсэн

Сул тал

- Салбарт хэрэглэгдэж байгаа программ хангамжууд хоорондоо хөрвөх боломжгүй нэгдмэл бус, мэдээлэл солилцооны нэгдсэн платформ байхгүй
- Программын хөгжүүлэлт хийх үйл ажиллагаа хувь хүн, компаниас хараат
- Мэдээллийн технологийн чиглэлээр хүний нөөц дутмаг
- Эрүүл мэндийн ажилтнуудын мэдээллийн технологийн талаарх чадавх сул
- Байгууллагуудын компьютер түүний дагалдах хэрэгслийн хүчин чадал хангалтгүй, хуучирсан
- Мэдээллийн технологийн ажилтны цалин хөлс бага

5. Салбарын засаглал, ил тод байдал

Давуу тал

- Салбарын хэмжээнд эмнэлгийн хагас бие даасан байдал хөгжүүлэх эрх зүйн орчин бүрдсэн
- Эрүүл мэндийн байгууллагуудад Төлөөлөн удирдах зөвлөл байгуулагдаж үйл ажиллагаагаа эхэлсэн
- Салбарын хэмжээнд болон орон нутаг, орон нутгийн түвшинд хэрэгжүүлж байгаа үйл ажиллагааг түвшин бүртээ вэбсайт хуудсаар дамжуулан хүргэж байна.
- Салбарын хэмжээнд зарим үйл ажиллагааг төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн хүрээнд хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллагаар гүйцэтгүүлдэг
- Салбарын хэмжээний эмнэлгийн мэргэжилтний ёс зүйн зөвлөл ажилладаг

Сул тал

- Эмнэлгийн бие даасан байдлыг хэрэгжүүлэхэд хүний нөөцийн чадавх дутмаг
- Салбарын хэмжээнд эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээтэй холбоотой үйлчлүүлэгчдийн сэтгэл ханамжийг бодитой үнэлэх тогтолцоо бүрэн бүрэлдээгүй, хөндлөнгийн хяналтын механизм сул
- Эмч, эмнэлгийн мэргэжилтний харьцаа хандлага хангалтгүй
- Эрүүл мэндийн байгууллагын үйлчилгээний маркетинг сул
- Эрүүл мэндийн чиглэлээр хэрэгжиж байгаа төсөл хөтөлбөр, цогц арга хэмжээний хэрэгжилт, түүний хэрэгжилтийн үнэлгээ олон нийтэд ил тод бус
- Үйлчилгээний стандарт байхгүй

10 Стратегийн зорилго

Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулах зорилгоор тусламж үйлчилгээний төвлөрлийг сааруулан, иргэн бүрийг эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж, үйлчилгээнд бүрэн хамруулж, нийт сумыг хамарсан алсын зайн үндэсний сүлжээг бий болгож, гүйцэтгэлийн санхүүжилт, цахим мэдээллийн тогтолцоог бүрэн нэвтрүүлж, сэргийлж болох нас баралтыг бууруулснаар хүн амын дундаж наслалт уртассан байна.

САЛБАРЫН ХҮРЭХ ТҮВШИН, СТРАТЕГИ:

Олон улсын жишиг
Эрүүл мэндийн
тусламж үйлчилгээг
ӨВӨРХАНГАЙ-Д

2022
2025

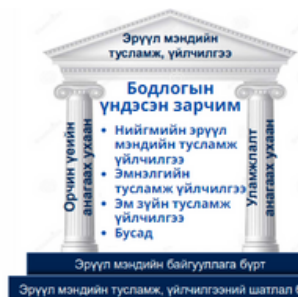
ЗОРИЛТУУД:

1.

Иргэд жил бүр урьдчилан сэргийлэх цогц үзлэг, шинжилгээнд хамрагддаг, эрүүл амьдралын хэв маягтай болох соёлыг хэвшүүлнэ

2.

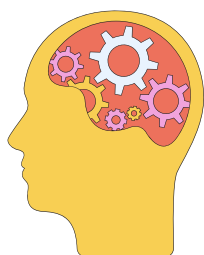
Монголын уламжлалт анагаах ухааныг орчин үеийн анагаах ухаантай хослуулан хөгжүүлнэ

3.

Яаралтай түргэн тусламжийн сүлжээг боловсронгуй болгоно

4.

Хиймэл оюун ухаан, алсын зайн болон мобайл технологи, цахим үйлчилгээг хөгжүүлнэ

5.

Сэргээн засах, сувилахуй, хөнгөвчлөх тусламжийг хөгжүүлнэ

6.

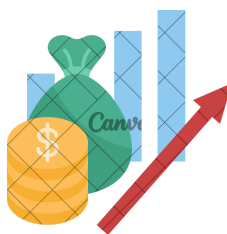
Эмийн чанар, аюулгүй байдлын цахим тогтолцоог бүрдүүлж, клиникийн эм зүйг хөгжүүлнэ

7.

Орчин үеийн дэвшилтэт оношилгоо, эмчилгээний технологийг нутагшуулна

8.

Гүйцэтгэлд суурилсан санхүүжилтийг бүрэн нэвтрүүлэх замаар байгууллагын болоод мэргэжилтний хөгжил, нийгмийн асуудлыг дэмжинэ

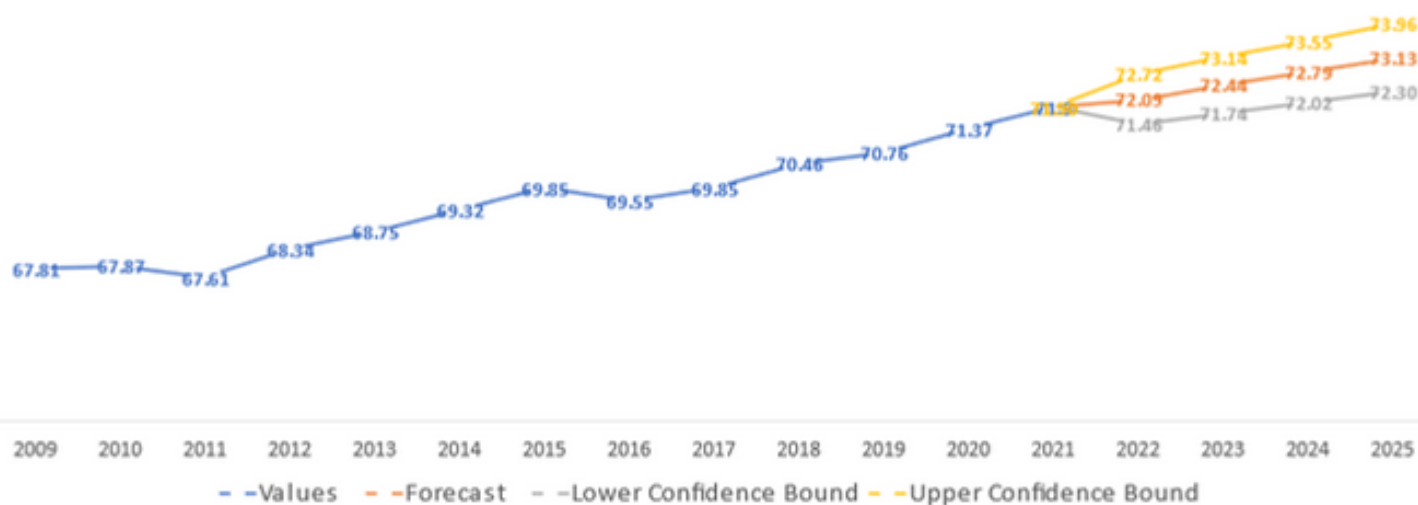
9.

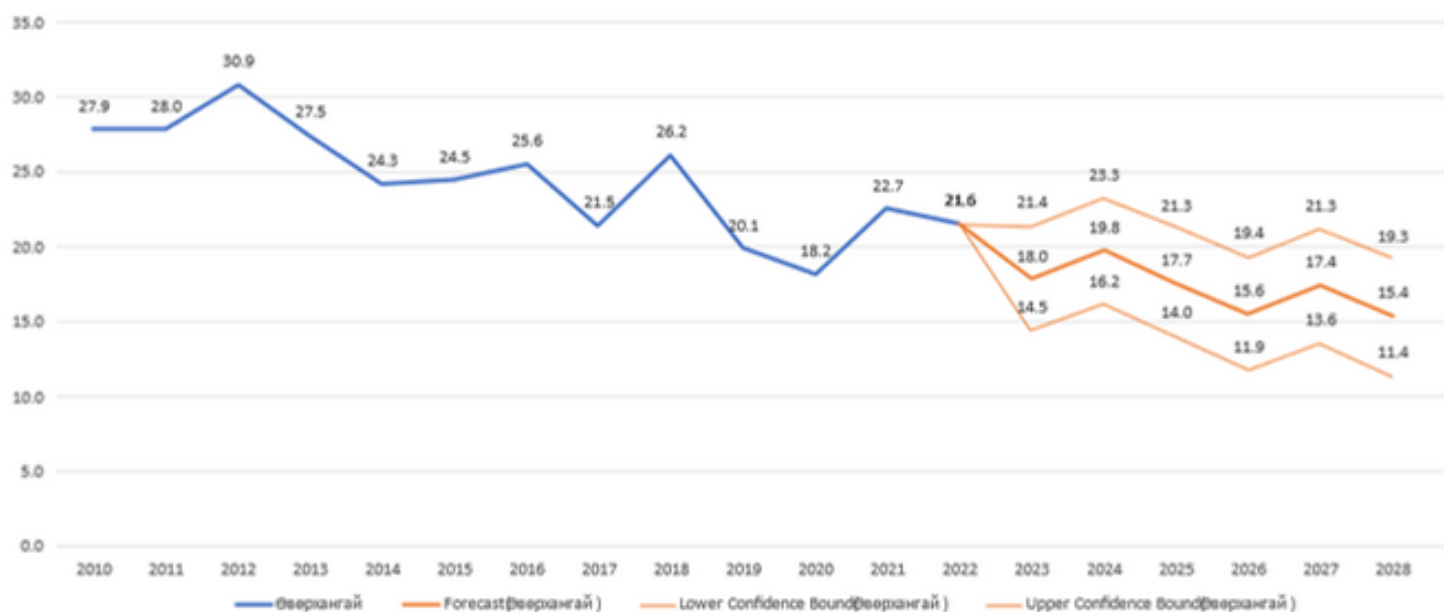
Эрүүл мэндийн байгууллагын барилга байгууламж дэд бүтцийг сайжруулна.

ЗОРИЛТОТ ТҮВШИН - 2025

- 2025 онд хүн амын дундаж наслалтыг **74** т хүргэнэ.

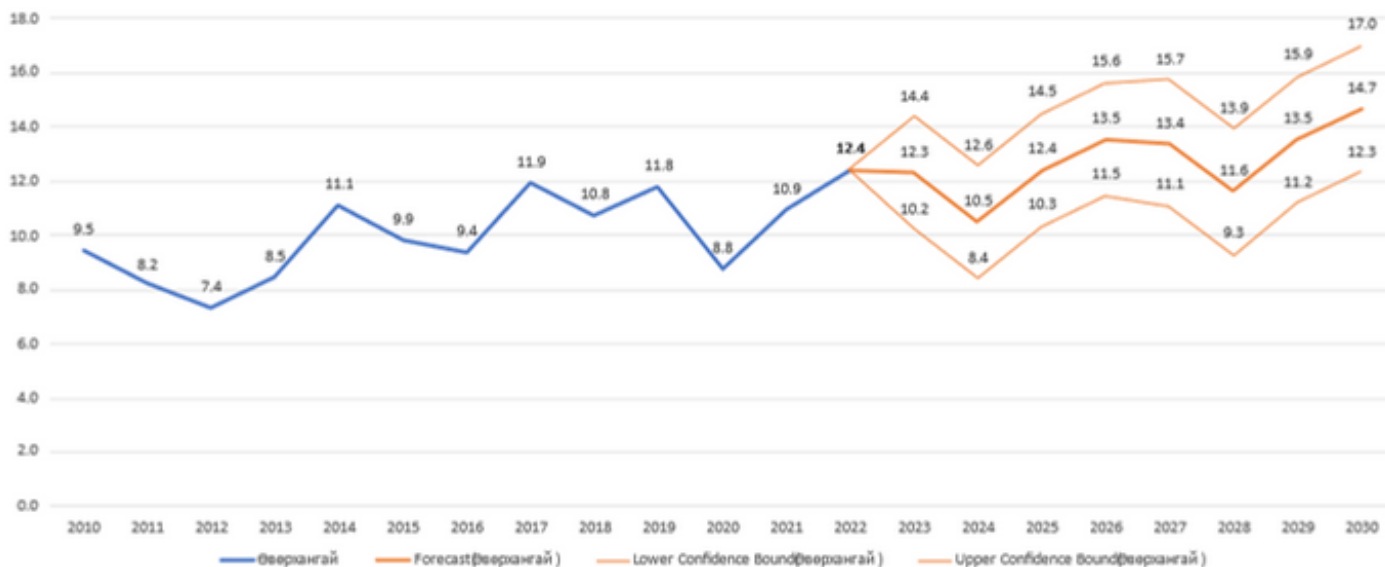

Зүрх судасны тогтолцооны шалтгаант нас баралт /10 000 хүн амд /-ыг **16,0** хүртэл бууруулна

ЗОРИЛТОТ ТҮВШИН - 2025

Хорт хавдрын шалтгаант нас баралтын түвшинг
10.3 хүртэл бууруулна

Элэгний хорт хавдрын шалтгаант нас баралт /10 000 хүн
 амд/-ыг **4.55** хүртэл бууруулна

ЗОРИЛТОТ ТҮВШИН - 2025 ОН

0-5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшинг **11.7** хүртэл бууруулна

0-28 хоногтой нярайн эндэгдлийн магадлалын түвшинг **6.9** хүртэл бууруулна

Монгол Улсын хуулиуд

№	Хуулийн нэр	Огноо
1	Эрүүл мэндийн тухай хууль	2011
2	Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний тухай хууль	2016
3	Эрүүл мэндийн даатгалын тухай хууль	2015
4	Эрүүл ахуйн тухай хууль	2016
5	ХДХВ/ДОХ-оос сэргийлэх тухай хууль	2012
6	Дархлаажуулалтын тухай хууль	2000
7	Сэтгэцийн эрүүл мэндийн тухай хууль	2013
8	Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн тухай хууль	2010
9	Донорын тухай хууль	2018
10	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал эрүүл ахуйн тухай хууль	2008
11	Тамхины хяналтын тухай хууль	2005
12	Архидан согтуурахтай тэмцэх тухай хууль	2000
13	Төрийн хяналт шалгалтын тухай хууль	2003
14	Цагдаагийн албаны тухай хууль	2017
15	Нийгмийн халамжийн тухай хууль	2012
16	Ахмад настны тухай хууль	2017
17	Эрүүгийн тухай хууль	2015
18	Зөрчлийн тухай хууль	2017
19	Статистикийн тухай хууль	1997
20	Гаалийн тухай хууль	2008
21	Хөдөлмөрийн тухай хууль	2021
22	Онцгой албан татварын тухай хууль	2006
23	Иргэний тухай хууль	2002
24	Мал амьтны эрүүл мэндийн тухай хууль	2017
25	Амьтан ургамал тэдгээрийн гаралтай түүхий эд бүтээгдэхүүнийг улсын хилээр нэвтрүүлэх үеийн хорио цээрийн хяналт шалгалтын тухай хууль	2002
26	Мансууруулах эм сэтгэц нөлөөт бодисын эргэлтэд хяналт тавих тухай хууль	2002
27	Малын генетик нөөцийн тухай хууль	2017
28	Хэмжил зүйн тухай хууль	2019
29	Технологи дамжуулах тухай хууль	1998
30	Хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах тухай хууль	2003
31	Цөмийн энергийн тухай хууль	2009
32	Улсын нөөцийн тухай хууль	2007
33	Жижиг дунд үйлдвэрлэл, үйлчилгээг дэмжих тухай хууль	2019
34	Нялх балчир хүүхдийн хүнсний тухай хууль	2017
35	Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн тухай хууль	2017
36	Хүнсний бүтээгдэхүүний аюулгүй байдлыг хангах тухай хууль	2012

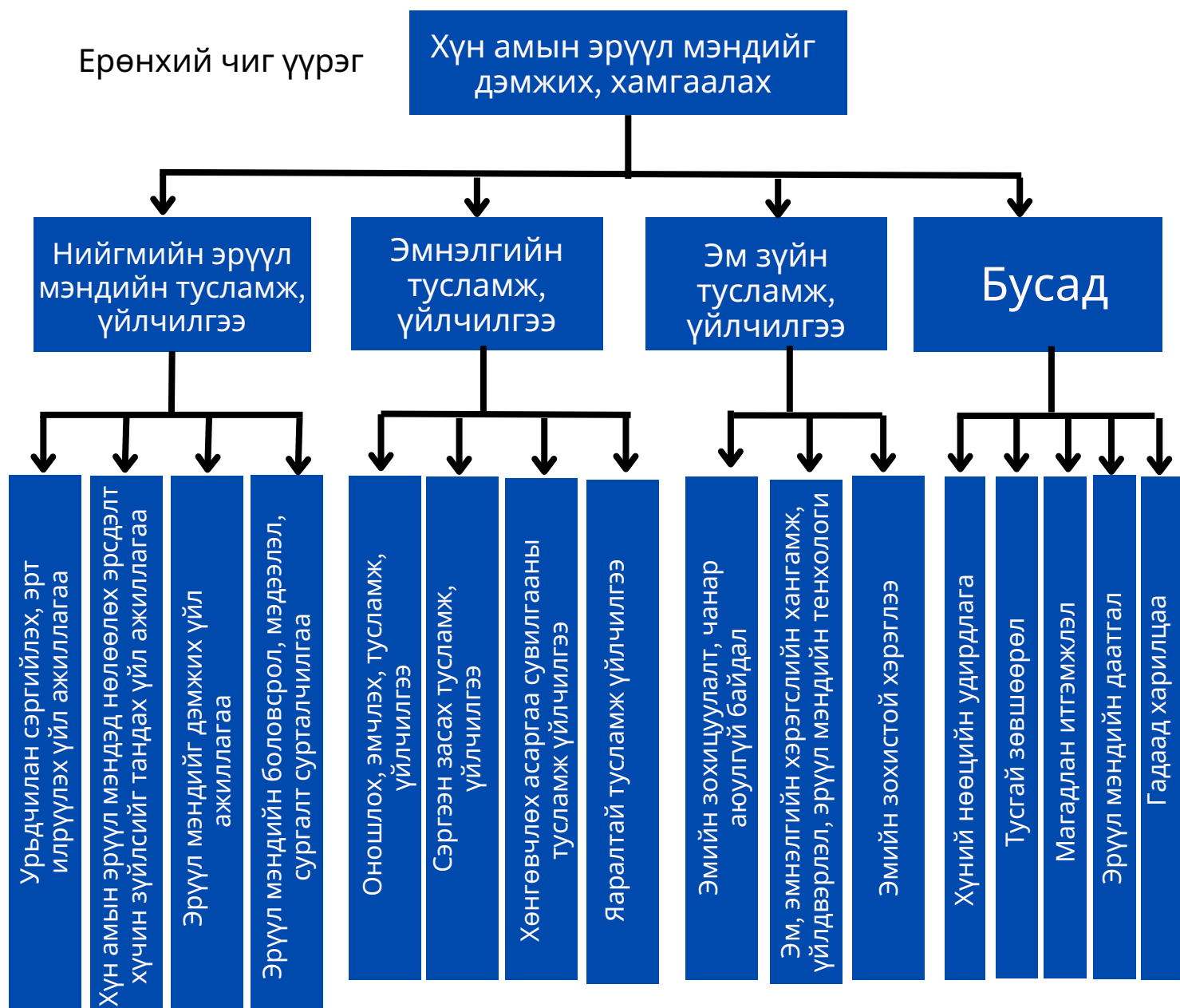
37	Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль	2015
38	Шинжлэх ухаан технологийн тухай хууль	2006
39	Дээд боловсролын тухай хууль	2002
40	Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын тухай хууль	2019
41	Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хууль	2019
42	Байгалийн ургамлын тухай хууль	1995
43	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль	2016
44	Баяжуулсан хүнсний тухай хууль	2018
45	Өрсөлдөөний тухай хууль	2010
46	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөрийн тухай хууль	2012
47	Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хууль	2019
48	Байгаль орчныг хамгаалах тухай	1995
49	Төрийн болон орон нутгийн өмчөөр бараа ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай	2005
50	Зар сурталчилгааны тухай	2002
51	Тариалангийн тухай	2006
52	Монгол улсын хилийн тухай хууль	2016
53	Химийн хорт болон аюултай бодисын	2006
54	Гадаадын иргэний эрх зүйн байдлын тухай	2010
55	Согтууруулах ундаа хэтрүүлэн хэрэглэсэн этгээдийг албадан эрүүлжүүлэх тухай хууль	2003
56	Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хууль	2001
57	Улсын тэмдэгтийн хураамжийн тухай хууль	2010
58	Хог хаягдлын тухай хууль	2017
59	Газрын хэвлийн тухай хууль	1988
60	Нийгмийн даатгалын сангаас олгох үйлдвэрлэлийн осол мэргэжлээс шалтгаалах өвчний тэтгэвэр тэтгэмж төлбөрийн тухай	1994
61	Сэжигтэн яллагдагчийг баривчлах, цагдан хорих, шийдвэрийг биелүүлэх тухай	1999
62	Хүүхэд харах үйлчилгээний тухай	2015
63	Бага дунд боловсролын тухай	2002
64	Хүүхдийн эрхийн тухай	2016
65	Сургуулийн өмнөх боловсролын тухай	2008
66	Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай	2017
67	Гэрч хохирогчийг хамгаалах тухай	2013
68	Чөлөөт бүсийн тухай	2015
69	Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай	2016
70	Дотоодын цэргийн тухай	2017
71	Монголын улаан загалмайн нийгэмлэгийн эрх зүйн байдлын тухай	2016
72	Тагнуулын байгууллагын тухай	1999
73	Онц байдлын тухай хууль	1995
74	Хот суурин ус хангамж ариутгах татуургын ашиглалтын тухай	2011

75	Тэсэрч дэлбэрэх бодис тэсэлгээний хэрэгслийн эргэлтэд хяналт тавих тухай хууль	2013
76	Агаарын тухай	2012
77	Хувиргасан амьд организмын тухай	2007
78	Гамшгаас хамгаалах тухай	2017
79	Автозамын тухай	2017
80	Шүүхийн шинжилгээний тухай	2009
81	Төрийн тусгай хамгаалалтын тухай	1995
82	Галын аюулгүй байдлын тухай	2015
83	Газрын тухай	2002
84	Амьтны тухай	2012
85	Монгол улсын засаг захиргаа нутаг дэвсгэрийн нэгж түүний удирдлагын тухай	2020
86	Цэргийн албан хаагчийн эрх зүйн байдлын тухай	2016
87	Залуучуудын хөгжлийг дэмжих тухай	2017
88	Авто тээврийн тухай	1999
89	Дээд боловсролын санхүүжилт, суралцагчдын нийгмийн баталгааны тухай	2011
90	Цэргийн албаны тухай	2016
91	Энхийг дэмжих ажиллагаанд оролцох тухай	2010
92	Газрын тосны бүтээгдэхүүний тухай	2005
93	Барилгын тухай	2016
94	Жендерийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай	2011
95	Хувийн хамгаалалтын тухай	2001
96	Галт зэвсгийн тухай	2005
97	Усны тухай	2012
98	Усан замын тухай	2017
99	Биеийн тамир спортын тухай	2017
100	Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай	2017
101	Далай ашиглах тухай	2022
102	Монгол улсыг батлан хамгаалах тухай	2016
103	Ойн тухай	2012
104	Дайны байдлын тухай	1998
105	Авлигын эсрэг хууль	2006
106	Иргэний нисэхийн тухай	1999
107	Төсвийн тухай	2011
108	Ажиллах хүч, гадаадад гарах	2001

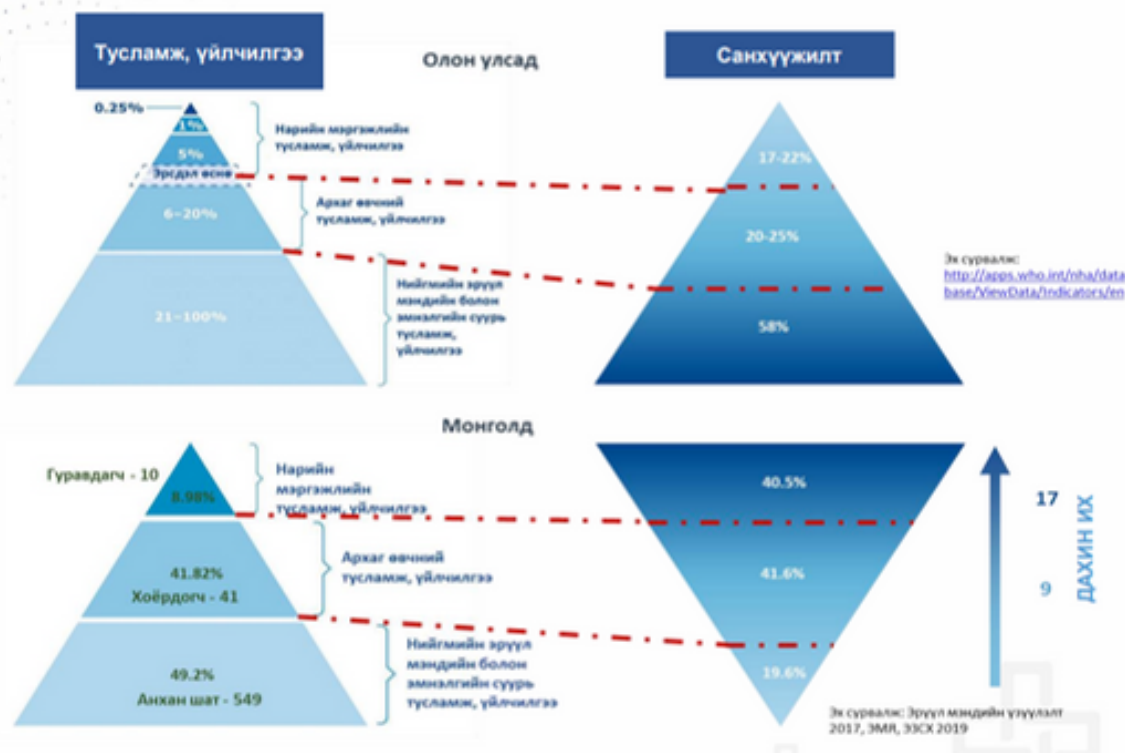
АЙМАГ ОРОН НУТГИЙН ХҮРЭЭНД ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЛБАРТ БАРИМТЛАХ БОДЛОГЫН БАРИМТ БИЧИГ

Д/д	Дугаар	Огноо	Баталсан баримт бичгийн нэр	Баталсан албан тушаалтан
1	23	2020.08.28	Монгол Улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл батлах тухай	МУИХТ
2	203	2020.12.09	Монгол Улсын Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө батлах тухай	ЗГ-ын тогтоол
3	03-02	2020.12.02	Өвөрхангай аймгийг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл батлах тухай	ИТХТ
4	03-03	2020.12.02	Өвөрхангай аймгийн Засаг даргын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны төлөвлөгөө	ИТХТ
5	10-03	2022.09.23	Эрүүл мэндийн салбарын хүний нөөцийн хангалт, ур чадвар, нийгмийн хамгааллыг сайжруулах хөтөлбөр батлах тухай	ИТХТ
6	09-07	2014.12.03	Өвөрхангай аймгийн эдийн засгийг 2014-2024 онд хөгжүүлэх бодлогын баримт бичиг	ИТХТ

СТРАТЕГИЙН ЗОРИЛГО БА САЛБАР, НУТАГ ДЭВСГЭРИЙН НЭГЖ БАЙГУУЛЛАГЫН БҮТЦИЙН УЯЛДАА БА ЧИГ ҮҮРЭГ

Монгол улсын эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний ачаалал ба санхүүжилтийн хамааралтай уялдуулан санхүүжилтийн шинэчлэл хийх чиглэлийг баримтална

Эрүүл мэндийн санхүүжилтийн шинэчлэлийн зорилго

НӨӨЦИЙГ **НЭМЭГДҮҮЛЭХ** нь БУС НӨӨЦИЙГ **УДИРДАХ** нь ИЛҮҮ ЧУХАЛ

Стратегийг хэрэгжүүлэх Үйл ажиллагааны Төлөвлөгөө

Д/д	Хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Шалгуур үзүүлэлт	Суурь түвшин 2022 он	Зорилтот түвшин 2023 он	Зорилтот түвшин 2024 он	Зорилтот түвшин 2025 он	Санхүүгийн эх үүсвэр
Ерөнхий чиг үүрэг: ХҮН АМЫН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙГ ДЭМЖИХ ХАМГААЛАХ							
Үндсэн чиг үүрэг: 1. Нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ							
Зорилт 1. Иргэд жил бүр урьдчилан сэргийлэх цогц үзлэг, шинжилгээнд хамрагддаг соёлыг хэвшүүлнэ.							
Зорилт-1.1. Хүн амын эрүүл мэндийн мэдлэг боловсролыг дээшлүүлж үндэсний түвшинд нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний тогтолцоог бэхжүүлэх замаар иргэдийн урьдчилан сэргийлэх, эрт илрүүлэх үзлэг оношилгоо шинжилгээнд жил бүр 30-аас доошгүй хувийг хамруулна..							
1.1.1	Байгууллага, орон нутгийн цахим хуудсанд "Эрүүл идэвхитэй амьдрал" нотолгоонд суурилсан үнэн зөв мэдээлэл бүхий цэсийг нээн ажиллуулах	Цахим хуудсаар бэлтгэн түгээсэн сэдэвчилсэн мэдээллийн багцын тоо Мэдээлэл авсан хандалтын тоо	- 91126	15 130 000	25 150 000	36 180 000	Улсын төсөв, Эрүүл мэндийг дэмжих сан, Олон улсын төсөл, хөтөлбөр
1.1.2	Боловсролын салбарт эрүүл мэнд, биеийн тамирын хичээлд үнэлгээ хийж, мэргэжил арга зүйн зөвлөмжөөр хангах,	Сурагчдын эрүүл мэндийн мэдлэг, хандлага, дадлын түвшин	43,6 54,3 49,5	- 10 хувиар нэмэгдүүлнэ	25 10 хувиар нэмэгдүүлнэ	36 10 хувиар нэмэгдүүлнэ.	Улсын төсөв
1.1.3	Өвчний хяналт сэргийлэлтийн хэлтэс байгуулж, үйл ажиллагааг тогтмолжуулах	Өвчний хяналт сэргийлэлтийн хэлтэсийн мэргэжилтний тоо	-	-	3	5	Улсын төсөв
1.1.4	Нийгмийн эрүүл мэндийн төвийг байгуулж, бүтэц, үйл ажиллагааны чиглэлтэй уялдуулан хүний нөөцийг орон тоогоор ажиллуулах	Төвийн тоо Батлагдсан орон тоо	- 10	- 10	1 25-аас доошгүй	- 35-аас доошгүй	Улсын төсөв
1.1.5	Нийгмийн эрүүл мэндийн төвд ажиллах эмч, эмнэлгийн мэргэжилтнийг мэргэшүүлэх, гадаад, дотоодод сургаж чадавхжуулах	Мэргэшүүлэх, болон чадавхжуулах сургалтад хамрагдсан эмч, эмнэлгийн мэргэжилтний тоо	-	2	5-аас доошгүй	5-аас доошгүй	Улс, орон нутгийн төсөв
1.1.6	Эрүүл, идэвхтэй амьдрал 2021-2024 оны төлөвлөгөө" хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулж, үр дүнг тооцох	Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь Эрүүл мэндийг дэмжигч байгууллага, аж ахуйн нэгж, айл өрх, иргэний тоо Сайн дурын идэвхтний тоо	38 36	50-аас дээш 80	60 ээс дээш 100	70 150	Улсын төсөв, Олон улсын байгууллагын төсөл, хөтөлбөр
1.1.7	Аймаг, сум, хороо бүрт иргэд эрүүл зөв хооллолт, хөдөлгөөний хомсдолоос сэргийлэх, бие бялдраа хөгжүүлэх дасгал хөдөлгөөн, иог, бүжиг зэргийг төр, хувийн хэвшлийн оролцоотой ухуулга нөлөөллийн ажлыг зохион байгуулах	Илүүдэл жин, таргалалттай иргэдийн эзлэх хувь Эрүүл зөв хооллолттой иргэдийн хувь : Жимс жимсгэний хэрэглээ Хүнсний ногооны хэрэглээ Давсны хэрэглээ Өөх тосны хэрэглээ Идэвхитэй хөдөлгөөн хийх боломжтой хүн амаас хөдөлгөөн хийдэг хүн амын эзлэх хувь /57800/	49,5 18,5 41,7 30,0 10,5 87,2 17,0	48,0 18,0 43,0 35,0 10,0 85,0 25,0	45,0 17,0 45,0 40,0 9,0 80,0 40,0	40,0 16,0 50,0 50,0 8,0 75,0 60,0	Улсын төсөв

1.1.8	Хавдрын эсрэг арга хэмжээний төлөвлөгөө хэрэгжүүлэх	Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь Хорт хавдрын хожуу үедээ илэрсэн хувь	40 51,2	70 48,0	90 45,0	95 аас дээш 40,0	Улсын төсөв, Олон улсын байгууллагын төсөл, хөтөлбөр
1.1.9	Нийт хүн амд хавдрын эрт үеийн шинж тэмдэг болон анхдагч эрсдэлт хүчин зүйлтэй тэмцэх асуудлаар мэдээлэл, сурталчилгааны интервенцийг жилд 2 удаа хийх	Цуврал интервенцийн тоо	-	2	4	6	Улсын төсөв
1.1.10	Харшлаас сэргийлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө хэрэгжүүлэх	Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь Харшлын өвчлөл /10000 хүн амд	40	70	90	-	Улсын төсөв, Олон улсын байгууллагын төсөл, хөтөлбөр
1.1.11	Эрүүл чийрэг-Эр хүн арга хэмжээний төлөвлөгөө хэрэгжүүлэх	Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь Эрчүүдийн дундаж наслалт	90 69,67	92	94	96	Улсын төсөв
1.1.12	Эх, хүүхэд нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд 2021-2024 онд хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө хэрэгжүүлэх	Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь -Эхийн эндэгдэл -Жирэмсний ноцтой хүндрэлийн тоо -5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл -Нялхсын эндэгдэл	90 50,3 21,5 12,6	92 00 20,5 12,3	94 00 19,0 10,3	96 00 18,0 10,0	Улсын төсөв
1.1.13	Эрүүл мэндийн салбарын жендэрийн бодлогыг 2021-2024 онд хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх	Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь	70	80	85	90	Улсын төсөв
1.1.14	Хүн амын нас, хүйс, эрүүл мэндийн эрсдэлд суурилсан эрт илрүүлэг шинжилгээ, оношилгоонд хамруулах ажлыг зохион байгуулах	Хамрагдалтын хувь	29	60	70	80	Эрүүл мэндийн даатгалын сан
1.1.15	Нийгмийн эрүүл мэндийг дэмжих төвийг сумдад байгуулах	Байгуулагдсан Эрүүл мэндийг дэмжих төвийн тоо	2	-	1	1	Улсын төсөв
1.1.16	"Орчны эрүүл мэнд хөтөлбөрийг 2021-2024 онд хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө" хэрэгжүүлэх	Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь	70	85	90	95	Улсын төсөв
1.1.17	Хүн амын хоол тэжээлийн 6-р судалгаанд сонгогдсон сумдын зорилтот бүлгийн иргэдийг хамруулах ажлыг зохион байгуулах	Зорилтот бүлгийн иргэдээс судалгаанд хамрагдсан хувь	-	100	-	-	Улсын төсөв
1.1.18	Аймгийн хүн амын хооллолтын байдлын судалгааг бүсчилсэн хэлбэрээр хийж, үр дүнг шийдвэр гаргагчдад танилцуулан, хариу арга хэмжээг төлөвлөн хэрэгжүүлэх	Аймгийн нийт өрхийн 10 хувийг судалгаанд хамруулсан байна	0	100 хувь	0	0	Улсын төсөв, Олон улсын байгууллагын төсөл, хөтөлбөр
1.1.19	Геронтлогийн кабинетийн үйл ажиллагааг сайжруулж, мэргэшсэн хүний нөөцөөр хангах	Гериатр эмчийн тусламж үйлчилгээнд хамрагдсан ахмад настны тоо	943	970	1000	1050	Улсын төсөв, орон нутгийн төсөв Олон улсын төсөл, хөтөлбөр
Зорилт-1.2. Халдварт өвчнөөс сэргийлэх, хянах, илрүүлэх тогтолцоог үндэсний түвшинд бэхжүүлж, нийгмийн эрүүл мэндийн нотой байдал, хариу арга хэмжээний чадавхийг бэхжүүлж, зонхилон тохиолдох халдварт өвчин, сүрьеэгийн шалтгаант нас баралтыг 2021 онтой харьцуулахад 1.5 дахин бууруулна.							

1.2.1	Дархлаажуулалт бүхий халдварт өвчний тандалт, аюулгүй дархлаажуулалтын тогтолцоог бэхжүүлж, тогтвортой байдлыг хангах	Товлолын дархлаажуулалтын бүрэн тунгийн хамралтын хувь Тавт вакцины 3-р тунгийн хамралтын хувь Улаанбурхан, гахайн хавдар-улаануудын эсрэг вакцины 2-р тунгийн хамралт	85 98.7 99.1	88 98.9 99.3	90 99.1 99.5	92 99.3 99.7	Улсын төсөв
1.2.2	Дархлаажуулалт бүхий халдварт өвчний тандалт, хариу арга хэмжээний чадавхийг сайжруулах	Цочмог сул саажилтын тоо Улаанбурханы сэжигтэй тохиолдлоос сорьц авсан хувь	- -	1 100	- 100	1 100	Улсын төсөв
1.2.3	Бэлгийн замаар дамжих халдвар, хүний дархлал хомсдолын вирусийн халдварыг эрт илрүүлэх, эмчлэх, хянах, урьдчилан сэргийлэх ажлыг эрчимжүүлэх	Илрүүлэлтийн хувь Хавьтлын илрүүлэлтийн хувь Эмчилгээнд хамрагдалт, эрүүлжүүлэлтийн хувь	89,5 58,0 34,4	92,0 75,0 56,0	94,0 88,0 70,0	96,0 93,0 85,0	Улсын төсөв, Олон улсын төсөл хөтөлбөр
1.2.4	ХДХВ, БЗДХ-ын диспансерийн эмч, эмнэлгийн мэргэжилтнийг стандартад заасан орон тоогоор ажиллуулах	Ажиллаж байгаа хүний эмч, эмнэлгийн мэргэжилтний тоо	26	28	30	32	Улсын төсөв, Олон улсын төсөл хөтөлбөр
1.2.5	Эрүүл мэндийн салбарын эмч, мэргэжилтнүүдийг БЗДХ-ын тусламж үйлчилгээ, урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр сургаж, чадавхжуулах	Сургагдсан эмч, мэргэжилтний тоо	-	50	100	100	Улсын төсөв
1.2.6	Гэдэсний халдварт өвчинтэй тэмцэх, сэргийлэх ажлыг зохион байгуулж, тандалтын тогтолцоог эрчимжүүлэх	Өвчлөлийн түвшин/10000 хүн амд/	5,5	5,4	5,3	5,2	Улсын төсөв
1.2.7	Олон улсын эрүүл мэндийн дүрмээр зохицуулагдах халдварт өвчин, нийгмийн эрүүл мэндийн ноцтой байдал, халдварт өвчний тандалтын тогтолцоог бэхжүүлэх, тогтвортой байдлыг хангах	Томуугийн цартахал, улирлын томуугийн хүндрэлийн үнэлгээг хийдэг эрүүл мэндийн байгууллагын хувь Тандалтын тоо мэдээ нь цахимжсан халдварт өвчний тоо	60 3	70 5	85 7	100 9	Улсын төсөв
1.2.8	Олон улсын эрүүл мэндийн дүрмээр зохицуулагдах халдварт өвчин, нийгмийн эрүүл мэндийн ноцтой байдал, халдварт өвчний хариу арга хэмжээний чадавхийг сайжруулах	Чадавхжуулсан мэргэжилтний тоо	3	4	5	6	Улсын төсөв
1.2.9	Нийгмийн эрүүл мэндийн ноцтой байдлын үед ажиллах 200 ор бүхий хүчин чадалтай хээрийн эмнэлгийг байгуулах	Хээрийн эмнэлгийн орны тоо	-	50	50	100	Улс, орон нутгийн төсөв

1.2.10	Сүрьеэ өвчнөөс сэргийлэх, тандах, хянах, тогтолцооны тогтвортой байдлыг хангах замаар сүрьеэгийн илрүүлэлтийг нэмэгдүүлэх	-Сүрьеэгийн бүртгэгдсэн тохиолдол /шинэ-дахилт/, 100000 хүн амд Сүрьеэгийн нас баралтын түвшин, 100000 хүн амд Бүх сүрьеэгийн илрүүлэлтийн хувь	100	120	130	150	Улс, орон нутгийн төсөв Олон улсын байгууллагын санхүүжилт
			5	4,5	4	3,5	
			30	35	40	45	
1.2.11	Эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээнд "Иргэн төвт" хандлагыг хэвшүүлж, анхан шатны эрүүл мэндийн байгууллагын оролцоог сайжруулах замаар сүрьеэгийн тусламж үйлчилгээний төвлөрлийг сааруулах	Бүх хэлбэрийн сүрьеэгийн эмчилгээний амжилтын хувь Олон эмэнд тэсвэртэй сүрьеэгийн эмчилгээний амжилтын хувь Сүрьеэтэй өвчтөний хавьтлын үзлэгийн хамрагдалтын хувь	90	93	95	95	Улс, орон нутгийн төсөв
			72,5	73	73,5	74	
			90	93	95	95	
1.2.12	Нутагшмал болон зөөвөрлөгдөн орж ирэх эрсдэл бүхий зоонозын халдварт өвчнөөс сэргийлэх, тандах, хяналт тавих тогтолцоог өргөжүүлэх	Тандалтын үйл ажиллагааны үнэлгээний дүн	70%	75%	80%	85%	Улсын төсөв
1.2.13	Нутагшмал болон зөөвөрлөгдөн орж ирэх эрсдэл бүхий зоонозын халдварт өвчний хариу арга хэмжээний бэлэн байдлыг хангах	Хариу арга хэмжээний чиглэлээр чадавхжсан эрүүл мэндийн ажилтны хувь	-	20	40	60	Улсын төсөв, ЭМД-ын сан ОУ-ын төсөл, хөтөлбөр
1.2.14	Гепатитын вирусийн халдвараас сэргийлэх, эрүүл мэндээ хамгаалах зөв дадал, хэвшилд иргэдийг сургах, дархлаажуулалтыг өргөжүүлэх, халдвараас сэргийлэх, хянах цогц арга хэмжээг хэрэгжүүлэн, хүн амын халдвар авах эрсдлийг бууруулах	Нярайг төрсний дараах 24 цагийн дотор гепатитын В вирусийн эсрэг вакцинаар дархлаажуулсан хувь Гепатитын В вирусийн архаг халдвартай эхээс төрсөн нярайг 12 цагийн дотор В вирусын эсрэг вакцин, иммуноглобулиныг хавсарч хэрэглэсэн хувь	98.6	98.7	98.8	99.0	Улсын төсөв, ЭМД-ын сан ОУ-ын төсөл, хөтөлбөр
			30%	50%	70%	90%	

1.2.15	Гепатитын В,С,Д вирусийн халдварын тандалт, илрүүлэг, оношилгоо, эмчилгээ, хяналтыг сайжруулж, хүн амд чанартай багц тусламж үйлчилгээг тэгш хүртээмжтэй хүргэх	100000 хүн ам дахь гепатитын В вирусийн өвчлөлийн шинэ тохиолдол 100000 хүн ам дахь гепатитын С вирусийн өвчлөлийн шинэ тохиолдол Гепатитын В,С халдвараас үүдэлтэй элэгний хорт хавдарын шалтгаант нас баралтын түвшин (100000 хүн амд) Гепатитын В,С дельта вирусийн халдварын шалтгаант элэгний хорт хавдар, элэгний хатуурлын хувь	1.0 3.2 5.4 Тодор хой лоогүй	0.8 3.0 5.2 Гүйцэт гэлээр	0.6 2.9 4.9 Гүйцэт гэлээр	0.4 2.7 4.5 Гүйцэт гэлээр	Улсын төсөв, ЭМД-ын сан ОУ-ын төсөл, хөтөлбөр
1.2.16	Нийгмийн эрүүл мэндийн төвд "Шуурхай удирдлагын нэгж"-ийг байгуулах	Нэгжийн тоо	-	-	1	-	Улсын төсөв
1.2.17	"Шуурхай удирдлагын нэгж"-д ажиллах эмч, мэргэжилтнийг бэлтгэж, чадавхжуулах	Бэлтгэгдсэн эмч, мэргэжилтний тоо	-	-	5	10	Улсын төсөв
1.2.18	Нийгмийн эрүүл мэндийн ноцтой байдлын "Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хангамжийн агуулах" байгуулах	Агуулахын тоо	-	-	1	-	Улсын төсөв
1.2.19	Нийгмийн эрүүл мэндийн ноцтой байдлын үед ажиллах эмч, эмнэлгийн мэргэжилтнүүдийг шат дараатай дадлага сургуулилтад хамруулж, чадавхжуулах	Дадлага сургуулилтад хамрагдсан эмнэлгийн мэргэжилтний тоо	50	100	150	200	Улсын төсөв
1.2.20	Хүний папилома вирусийн эсрэг вакциныг орон нутагт нэвтрүүлэх ажлыг зохион байгуулах	Улс, орон нутгийн шийвэрийн хэрэгжилтийн хувь	-	100	100	100	Улсын төсөв, ОУБ
1.2.21	Хүний папилома вирусийн эсрэг вакцины ач холбогдлыг иргэд, олон нийтэд сурталчилж, хамралтыг улсын дундаж түвшинд хүргэх арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэх	Хамралтын хувь	-	75	80	85	Улсын төсөв
1.2.22	Анхан шатны эрүүл мэндийн байгууллагыг мэргэшсэн лабораторын мэргэжилтнээр хангах, сургаж чадавхижуулах ажлыг үе шаттай зохион байгуулах	Мэргэшсэн лаборантын тоо	35	40	45	50	Улсын төсөв, орон нутгийн төсөв Олон улсын төсөл, хөтөлбөр
1.2.23	Зоонозын өвчин судлалын төвийн лабораторийг магадлан итгэмжлэгдсэн төв болгох	Хэрэгжилтийн хувь	0	50			
1.2.24	Вакцинатор сувилагч нарыг үе тасралтгүй бэлтгэж, нөөц сувилагчаар хангах	Бэлтгэгдсэн вакцинатор сувилагчийн тоо	3	4	4	4	Улсын төсөв

Үндсэн чиг үүрэг: 2. Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ

Зорилт 2. Орчин үеийн анагаах ухааныг Монголын уламжлалт анагаах ухаантай хослуулан хөгжүүлнэ.

Дэд зорилт.2.1. Оношилгоо эмчилгээний уламжлалт болон орчин үеийн анагаах ухааны дэвшилтэт технологийг нэвтрүүлэн иргэд орон нутагтаа эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ авах боломжийг нэмэгдүүлж орон нутгаас тусламж үйлчилгээ авахаар ирсэн иргэдийн урсгалыг 15 бууруулсан байна.

2.1.1	Хүн амын өсөлттэй уялдуулан Арвайхээр болон Хархорин суманд өрхийн эрүүл мэндийн төвийн тоог нэмэгдүүлэх эсэх, Хархорин суманд багийн эмнэлэг байгуулах хэрэгцээний судалгааг хийж, нотолгоонд тулгуурласан шийдвэр гаргах	Судалгааны тоо	-	1	2	3	Улсын төсөв
2.1.2	Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төвд урологи, андрологийн кабинетийг нээн ажиллуулж, тусламж үйлчилгээг өргөжүүлэх	Шинээр байгуулсан кабинетийн тоо	-	1	2	-	Улсын төсөв, олон улсын төсөл хөтөлбөр
2.1.3	Орон нутагтаа хавдрын мэс заслын болон хими эмчилгээний нэгжтэй болох	Нэгжийн тоо	-	-	1	2	Улсын төсөв, олон улсын төсөл хөтөлбөр
2.1.4	Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төвд дурангийн мэс заслын төрлийг нэмэгдүүлэх, Хархорин сумын нэгдсэн эмнэлэгт дурангийн мэс засал эмчилгээг нэвтрүүлэх	Хийгдэж буй мэс заслын төрлийн тоо	3-4 төрөл	4 ≤	5 ≤	5 ≤	Улсын төсөв, олон улсын төсөл хөтөлбөр
2.1.5	Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төвд соронзон үелзүүрт томографи буюу MRI аппаратыг суурилуулж, оношилгоо эмчилгээнд нэвтрүүлэх	Суурилуулсан MRI аппаратны тоо	0	0	1	1 ≤	Улсын төсөв, олон улсын төсөл хөтөлбөр
2.1.6	Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төв, ХХНЭ-т компьютер томографийн аппаратын тоог нэмэгдүүлэх	Суурилуулсан КТГ аппаратны тоо	1	1	1	2 ≤	Улсын төсөв, орон нутгийн төсөв
2.1.7	Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төвийг өвдөг, түнхний үений хагалгаанд шаардлагатай суурь багаж тоног төхөөрөмжөөр хангах	Хангалтын хувь	0	1	1 ≤	1 ≤	Улсын төсөв, орон нутгийн төсөв
2.1.8	Төрөх тусламж үйлчилгээ үзүүлдэг эрүүл мэндийн байгууллага бүрийг кардиотокографийн аппаратаар бүрэн хангах	Кардиотокографийн аппаратаар хангагдсан хувь	45	60	70	80	Улсын болон орон нутгийн төсөв
2.1.9	БОЭТ-ийн төрөх эмнэлгийг унтуулгын болон амьсгалын аппаратаар хангах	Суурилуулсан унтуулгын аппаратны тоо	0	1	1 ≤	1 ≤	0
2.1.10	Эх, ураг, нярайн оношилгоо, шинжилгээний төрлийг нэмэгдүүлж, нутагшуулах /эх, урагт TORCH халдвар илрүүлэх, нярайн бодисын солилцооны скрининг /	Хэрэгжүүлсэн байгууллагын тоо	0	1	2	3	Улсын болон орон нутгийн төсөв
2.1.11	Перинатологийн (Эх ургийн анагаах ухаан) төв байгуулах	Төвийн тоо	-	-	1	1	Улсын төсөв
2.1.12	Эрүүл мэндийн салбарт чанарын зөвлөх багийг ажиллуулж, чанарын албаны чадавхийг бэхжүүлж, үйл ажиллагааг сайжруулах	Зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо	3	Жил бүр 3-4 арга хэмжээ	Жил бүр 3-4 арга хэмжээ	Жил бүр 3-4 арга хэмжээ	Улсын болон орон нутгийн төсөв
2.1.13	БОЭТ-д хүүхдийн мэс засал, гэмтэл согог судлалын тусламж үйлчилгээг үе шаттайгаар нэмэгдүүлэх	3-оос доошгүй өрөө бүхий тасаг	0	1	2	3	Улсын болон орон нутгийн төсөв

2.1.14	Алслагдсан сум болон өрхийн эрүүл мэндийн төвүүдэд эх барих, хүүхэд, шүдний нарийн мэргэжлийн эмч нарыг орон тоогоор ажиллуулах	Хүүхдийн эмчийн тоо Эх барих эмэгтэйчүүдийн эмчийн тоо Шүдний эмчийн тоо	7 5 2				Улсын болон орон нутгийн төсөв
2.1.15	Наркологи, сэтгэл заслын тусламж үйлчилгээний төв байгуулах	Барилгын угсралтын ажлын хувь	0	20	60	100	Улсын болон орон нутгийн төсөв
2.1.16	Анхан шатны эмнэлгүүдийг рентген, иммунологи, коагулаграммын аппаратаар хангах	Тоног төхөөрөмжийн хангалт, тоо Рентген- 4 Иммунологи- 2 Коагулаграмм- 3	-	Рентген-5 Иммунологи- 8 Коагулаграмм- 8	Рентген- 7 Иммунологи- 16 Коагулаграмм- 16	Рентген- 8 Иммунологи- 22 Коагулаграмм- 22	Улсын төсөв, орон нутгийн төсөв
2.1.17	Нүдний практикт болрын мэс заслын аппарат тоног төхөөрөмжөөр хангах/Факто-эмульфакция, хиймэл, болрын тооцооны багажууд А,В сканн, кератометр/	Хангагдсан тоног төхөөрөмжийн тоо	-	2	2	2	Улсын төсөв, орон нутгийн төсөв
2.1.18	БОЭТ-д дижитал рентген, ходоодны дурангийн тоог нэмэгдүүлэх	Рентгений тоо Ходоодны дурангийн тоо	1 1	-	1 1	2 2	Улсын төсөв, орон нутгийн төсөв
2.1.19	Уламжлалтын эмийн сан, эм, тан үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэх	Байгууллагын тоо	1	2	3	3	Улсын төсөв, орон нутгийн төсөв, Хувийн хэвшил
2.1.20	Уламжлалт анагаах ухааны оношилгоо эмчилгээний үр дүнд судалгаа хийж шинэ интервенцүүдийг нэвтрүүлэх	Судалгааны тоо	0	2	2	4	Улсын төсөв, орон нутгийн төсөв, Хувийн хэвшил

Зорилт 3. Яаралтай түргэн тусламжийн үйлчилгээний сүлжээг хөгжүүлэх

3.1	Арвайхээр суманд яаралтай тусламжийн төв байгуулах	Төвийн тоо	-	-	1	1	Улсын төсөв
3.2	Анхан шатны эрүүл мэндийн байгууллагуудыг тоноглогдсон түргэн тусламжийн машинаар хангах	Машины тоо	2	8	15	22	Улсын төсөв
3.3	БОЭТ, Хархорин сумдад эмнэлгийн яаралтай болон түргэн тусламжийн чиглэлээр олон нийтийн эрүүл мэндийн ажилтан бэлтгэх (10)	ОНЭМА тоо	-	2	8	10	Улсын төсөв
3.4	Анхан шатны эмнэлгүүдийн эмч, сувилагч нарыг хүүхдийн яаралтай тусламж үйлчилгээний чиглэлээр мэргэшүүлэх	Эмч, мэргэжилтүүдийг сургах	Их эмч-1 Сувилагч-3	Жил бүр 1-2 эмч, мэргэжилтэн	Жил бүр 1-2 эмч, мэргэжилтэн	Жил бүр 1-2 эмч, мэргэжилтэн	Төрийн сан
3.5	Анхан шатны эмч, сувилагч нарыг яаралтай тусламжийн болон эрчимт эмчилгээний чиглэлээр төрөлжүүлэн мэргэшүүлэх	Мэргэшсэн сувилагч- 22	5	10	15	22	Улсын төсөв

Зорилт 4. Анагаах ухаан, эрүүл мэндийн салбарын тусламж үйлчилгээнд цахим технологи болон хиймэл оюун ухаанд тулгуурлан хөгжүүлнэ

4.1	Жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн цахим хяналтын программыг сайжруулах	Цахим бүртгэлийн системийн үнэлгээний хувь	20	30	50	80	Улсын төсөв, олон улсын төсөл хөтөлбөр
4.2	Хиймэл оюун ухааныг эрүүл мэндийн үйлчилгээнд нэвтрүүлэх арга хэмжээг дэмжин хөгжүүлэх	Нэвтрүүлсэн арга хэмжээний тоо	-	1	2	3	Улсын төсөв, орон нутгийн төсөв

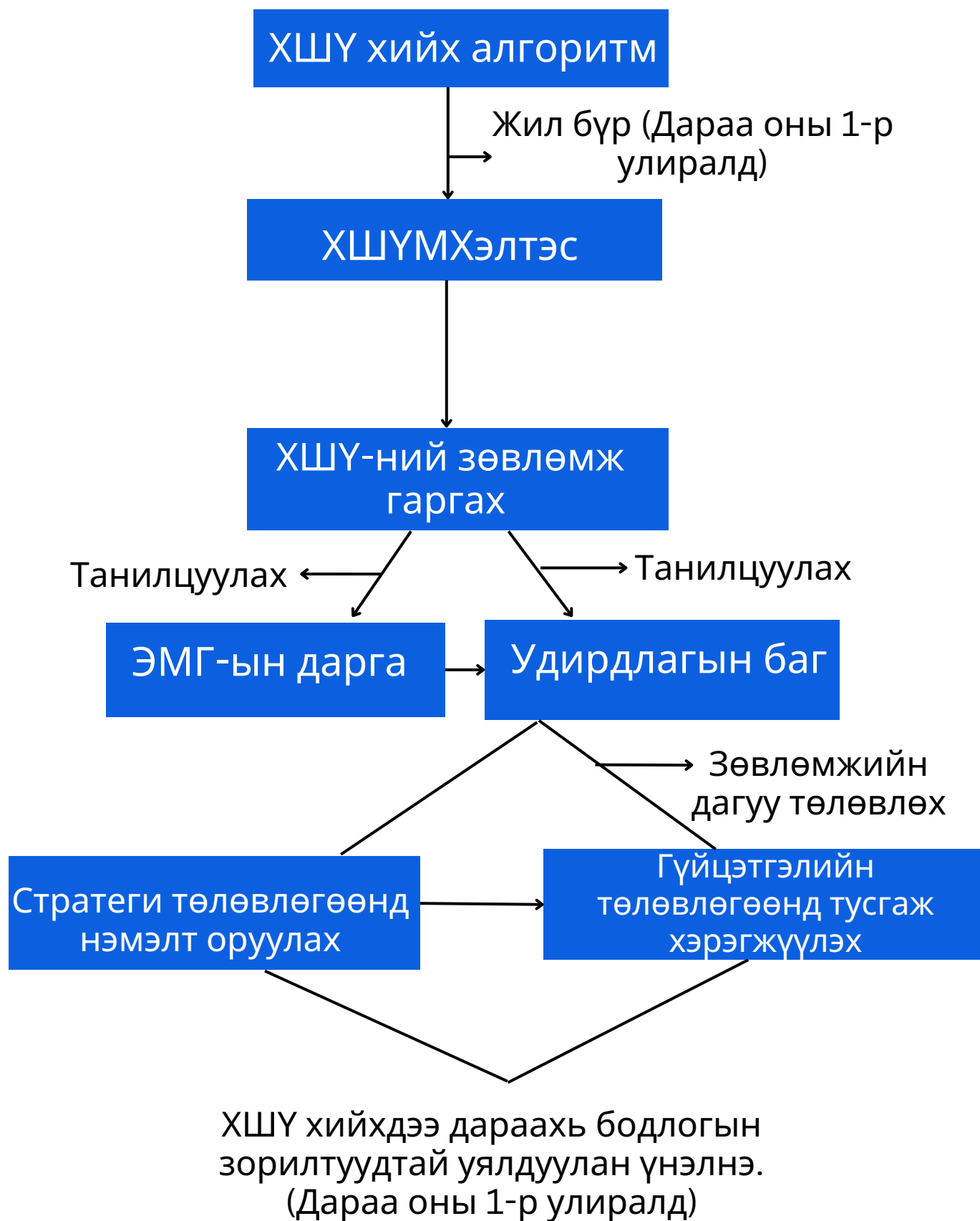
4.3	Алсын зайн оношилгоо зөвлөгөөг хөгжүүлэх	Нэвтрүүлсэн оношилгоо зөвлөгөөний тоо	гүйцэтгэлээр	гүйцэтгэлээр	гүйцэтгэлээр	гүйцэтгэлээр	
Зорилт 5. Эрүүл мэндийн урт хугацааны тусламж үйлчилгээ болох сэргээн засах, сувилахуй, хөнгөвчлөх тусламж үйлчилгээг хөгжүүлнэ.							
5.1	Сэргээн засах, сувилахуйн төв байгуулах төслийг дэмжин хөгжүүлэх	Дэмжсэн төслийн тоо	0	1	1	2	Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн хүрээнд
5.2	Сэргээн засах, сувилахуйн орчин үеийн тоног төхөөрөмжөөр хангалтыг нэмэгдүүлэх /туслах хэрэгсэл, хэрэглэгдэхүүн/	Тоног төхөөрөмжөөр хангагдсан хувь	30	35	40	40≤	Улсын болон орон нутгийн төсөв, олон улсын төсөл хөтөлбөр
Үндсэн чиг үүрэг: 3. Эмзүйн тусламж үйлчилгээ							
Зорилт 6. Эмийн чанар, аюулгүй байдлын цахим тогтолцоог бүрдүүлж клиникийн эм зүйг хөгжүүлнэ							
6.1	Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангах	Хяналтад хамрагдах эрүүл мэндийн байгууллагын тоо	20	23	30	35	Улсын төсөв
6.2	Орон нутагт уламжлалт фармакопейн шаардлагад нийцсэн тан эмийг төрөлжүүлэн худалдах эмийн сангийн үйл ажиллагааг дэмжих	Эмийн сангийн тоо	2	4	8	10	Улсын төсөв
6.3	Эрүүл мэндийн төвүүдэд тогтмол хэрэглэгддэг эмийн судалгааг гаргаж, урт хугацааны нийлүүлэлтийн гэрээ хийх	Эмийн нэр төрөл	13 багц 139 нэр төрөл	12	18	19	Улсын төсөв
6.4	Ерөнхий гэрээгээр эм, эмнэлгийн хэрэгслийг худалдан авах үйл ажиллагааг зохион байгуулах	Цахим дэлгүүрээр үйлчлүүлж байгаа эрүүл мэндийн байгууллагын тоо	3	10	18	24	Улсын төсөв
6.5	Тоног төхөөрөмжийн мэргэжилтнүүдийн хамтарсан багийг зохион байгуулан	Засвар, үйлчилгээнд хамрагдсан эрүүл мэндийн байгууллагын тоо	3	24	24	30	Улсын төсөв
6.6	Licemed эм, эмнэлгийн хэрэгслийн программыг эмнэлгийн эмч, мэргэжилтнүүдэд сурталчилан таниулах, эмэн эмчилгээнд нэвтрүүлэх	Хэрэглэгчийн тоо	5	10	15	20	Улсын төсөв
6.7	Эмийн гаж нөлөө бүртгэн мэдээлэх цахим системийг бүх эрүүл мэндийн байгууллагуудад хэрэглэж хэвшүүлэх	Гаж нөлөө мэдээлэх эрүүл мэндийн байгууллагын тоо	-	20	40	60	Улсын төсөв
Зорилт 7. Орчин үеийн дэвшилтэт оношилгоо, эмчилгээний технологийг нутагшуулна							
7.1	UPTODATE олон улсын цахим платформыг ашиглан эмч мэргэжилтнүүдэд сургалтыг тасралтгүй зохион байгуулах	Сургалтанд хамрагдсан эмч, мэргэжилтнүүдийн тоо	0	45	45 ≤	45≤	Улсын болон орон нутгийн төсөв

7.2	Улсын төв эмнэлэг, Тусгай мэргэжлийн төвүүдтэй хамтран ажиллах гэрээ байгуулан ажиллаж орчин үеийн дэвшилтэт оношилгоо эмчилгээний технологигоос суралцаж нутагшуулах арга хэмжээг бүх талаар дэмжих	Арга хэмжээний тоо	гүйцэтгэлээр	гүйцэтгэлээр	гүйцэтгэлээр	гүйцэтгэлээр	Улсын төсөв, олон улсын төсөл хөтөлбөр
7.3	Орчин үеийн дэвшилтэт оношилгоо эмчилгээний технологийг нэвтрүүлэх онол практикийн бага хурлыг жил бүр зохион байгуулах	Онол практикийн хуралд хэлэлцүүлсэн илтгэлийн тоо	гүйцэтгэлээр	гүйцэтгэлээр	гүйцэтгэлээр	гүйцэтгэлээр	Улсын төсөв, орон нутгийн төсөв
Үндсэн чиг үүрэг: 4. Бусад чиг үүргийн хүрээнд							
Зорилт 8. Гүйцэтгэлд суурилсан санхүүжилтийг нэвтрүүлж, байгууллагын болон мэргэжилтний хөгжил нийгмийн асуудлыг шийдвэрлэнэ							
8.1	Салбарын шинэчлэлийн хүрээнд нэвтрүүлсэн гүйцэтгэлд суурилсан санхүүжилтийн үр нөлөөний байдалд үнэлгээ хийх	Иргэдийн халааснаас гарах зардлын бууралтын хувь	34,5	33,5	32,5	31	Улсын төсөв
8.2	Салбарын хүний нөөцийн хэрэгцээний судалгаа хийж, хүний нөөц бэлтгэх тэргүүлэх чиглэл тогтоох	Тэргүүлэх чиглэлийн хүрээнд төлөвлөгөөт журмаар бэлтгэгдэж байгаа эмнэлгийн мэргэжилтний эзлэх хувь	-	40	60	70	Улсын төсөв
8.3	Салбарын хүний нөөцийн 2022-2025 оны төлөвлөгөө боловсруулж хэрэгжүүлэх	Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь	-	30	50	80	Улсын төсөв, Олон улсын төсөл, хөтөлбөр
8.4	Сувилагч бэлтгэх зорилтот үйл ажиллагааг тасралтгүй үргэлжлүүлэх, сургалтын чанарыг сайжруулах	Орон нутагт Бэлтгэгдсэн сувилагчийн тоо	70	100	130	160	Улсын төсөв, Олон улсын төсөл, хөтөлбөр
8.5	Эрүүл мэндийн салбарт олон нийтийн эрүүл мэндийн ажилтан ажиллах эрх зүйн орчин бүрдүүлж, хэрэгжүүлэх	Олон нийтийн эрүүл мэндийн ажилтны тоо	-	15	20	25	Улсын төсөв, Олон улсын төсөл, хөтөлбөр
8.6	Салбарын хүний нөөцийн нэгдсэн санг тогтмол баяжуулалт хийх	Хүний нөөцийн нэгдсэн санг хэрэглээнд нэвтрүүлэх үйл ажиллагааны хэрэгжилтийн хувь	40	70	100	-	Улсын төсөв, Олон улсын төсөл, хөтөлбөр
8.7	Бүсийн оношилгоо, эмчилгээний төвийн төгсөлтийн дараах сургалтын үйл ажиллагааг чанаржуулж өргөтгөх	Резидент эмчийн тоо Бэлтгэгдсэн сувилагчийн тоо	1 0	1 1	3 3	5 5	Улсын төсөв
8.8	Анагаахын шинжлэх ухаан, технологийн дэвшил, инновацын тэргүүлэх чиглэлээр эмнэлгийн мэргэжилтэнг гадаад улсад урт хугацааны сургалтад хамруулах	Гадаад улсад урт хугацаагаар сургалтад хамрагдсан эмнэлгийн мэргэжилтний тоо	-	6	12	20	Улсын төсөв, Олон улсын төсөл, хөтөлбөр
8.9	Эмнэлгийн мэргэжилтний ажиллан суралцах арга хэмжээг хэрэгжүүлэх	Арга хэмжээний хүрээнд ажиллан суралцсан эмч, мэргэжилтний тоо	-	10	10	10	Улсын төсөв, Олон улсын төсөл, хөтөлбөр
8.10	Эрүүл мэндийн ажилтны нийгмийн хамгааллыг сайжруулах замаар тогтвор суурьшилтай ажиллах нөхцлийг бүрдүүлсэн цогц хөтөлбөр гарган хэрэгжүүлэх	Хэрэгжилтийн хувь	-	30	50	80	Улсын төсөв, Олон улсын төсөл, хөтөлбөр

8.11	Туслах сувилагчийг богино хугацаагаар (3-6 сар) бэлтгэх үйл ажиллагааг хэрэгцээнд тулгуурлан үргэлжлүүлэх	Туслах сувилагчийн тоо	180	198	220	260	Улсын төсөв
8.12	Эрүүл мэндийн багц хуулиудад санал боловсруулан хүргүүлэх, өөрчлөлт оруулах	Эрүүл мэндийн багц хуулиудад оруулсан саналын тоо Хуулийн хэрэгжилтийн хувь	гүйцэтгэлээр		100	100	Улсын төсөв
8.13	Эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж, үйлчилгээний чанар, хүртээмжид үйлчилгээний хөндлөнгийн үнэлгээний тогтолцоо бүрдүүлэх, ил тод нээлттэй болгох	Үйлчлүүлэгчийн сэтгэл ханамжийн нэмэгдсэн хувь	-	10	10	10	Улсын төсөв, ЭМДС, ТББ, иргэд
8.14	Төр хувийн хэвшлийн түншлэлийн тэргүүлэх чиглэл боловсруулан хэрэгжүүлэх	Тэргүүлэх чиглэлийн хүрээнд хувийн хэвшил, ТББ-аар гүйцэтгүүлж байгаа ажил үйлчилгээний нэр төрөлийн тоо	-	3	3	3	Улсын төсөв, ЭМДС, Олон улсын төсөл, хөтөлбөр
8.15	Тусгай зөвшөөрлийн комиссыг мэргэшлийн түвшинд шинэчлэн байгуулж, үйл ажиллагааг шилэн болгох	Комисс шинэчлэн байгуулсан шийдвэр Үйл ажиллагаа шилэн болсон эсэхэд хөндлөнгийн хяналт хийсэн тоо	- -	1 1	- 2	- 2	Улсын төсөв
8.16	Магадлан итгэмжлэлийн комиссыг чиг үүрэг бүхий албан тушаалтны оролцоотойгоор шинэчлэн байгуулаж эрүүл мэндийн байгууллагуудын магадлан итгэмжлэлийн хугацааг нэмэгдүүлэх	Шинэчлэн байгуулсан шийдвэр Гишүүдийн тоо Магадлан итгэмжлэлийн дундаж хугацаа	- 1 2 жил	1 5-7 2.5 жил	- 7 3 жил	- 7 3.5 жил	Улсын төсөв, Орон нутгийн төсөв

Зорилт 9. Эрүүл мэндийн байгууллагын барилга байгууламж дэд бүтцийг сайжруулна

9.1	Баян-өндөр сумын эрүүл мэндийн төвийн шинэ барилга угсралт	Гүйцэтгэлийн явц	-	60	100	-	Азийн хөгжлийн банкны санхүүжилтийн эх үүсвэрээр
9.2	Баруубаян-улаан сумын эрүүл мэндийн төвийн барилгын өргөтгөл	Гүйцэтгэлийн явц	-	60	100	-	Улсын төсөв
9.3	Уянга сумын эрүүл мэндийн төвийн барилгын их засвар	Гүйцэтгэлийн явц	-	60	100	-	Улсын төсөв
9.4	БОЭТ-ийн хүчилтөрөгчийн үйлдвэрийг өргөтгөх	Гүйцэтгэлийн явц	-	40	100	-	Улсын төсөв

Д/д	Үйл ажиллагаа	Шалгуур үзүүлэлт	Гүйцэтгэлийн түвшин (аймгийн дундаж түвшингээс тооцов)			Хүрэх түвшин
			Суурь түвшин	2023	2024	2025
Хүн ам зүйн үзүүлэлтүүд						
1	Хүн амын дундаж наслалт	жил	72,8	73,1	73,5	74,0
2	Төрөлтийн нийлбэр коэффициент / нэг эмэгтэйд ноогдох төрөлт/	тоо	2,1	2,5	2,9	3,3
Чиг үүрэг 1: Нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний чиглэлээр						
1	Халдварын тархалтаас урьдчилан сэргийлэх, тандалт	-Бүртгэгдсэн өвчлөлийн түвшин (10000 хүн амд) -Нас баралтын түвшин(10000 хүн амд)	453 0	400- аас доош 0	370 аас доош 0	350-аас доош 0
2	Нийт урьдчилан сэргийлэх болон халдварт бус өвчний эрт илрүүлгийн үзлэгт хамрагдалт	-Артерийн даралт ихсэлтийн эрт илрүүлгийн (18-аас дээш нас)хувь	41,3	82,5	94,5	100,0
		-чихрийн шижингийн эрт илрүүлгийн (40-аас дээш нас)хувь	64,7	69,7	80,0	90,0
		-хөхний өмөнгийн эрт илрүүлгийн (40 түүнээс дээш нас)хувь	78,0	82,0	85,0	90,0
		-умайн хүзүүний эрт илрүүлгийн (30 ба түүнээс дээш)	58,0	63,0	70,0	90,0
		-Нийт үзлэгт урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн хувь	35,4	40,0	45,0	50,0
		Цусан дахь өөх тосны хэмжээг хянах / 40-аас дээш насанд/	32,0	40,0	50,0	60,0
3	Хүн амыг нас, хүйс, эрүүл мэндийн эрсдэлд суурилсан эрт илрүүлэг үзлэг, шинжилгээ, оношилгоо	Нийт хүн амын хамрагдалтын хувь	28,8	50,0	60,0	90,0
		Хорт хаврын 7 эрт илрүүлэгийн хувь	42,8	70,0	80,0	90,0
4	Хүн амын дунд тэргүүлж буй халдварт бус өвчлөл, нас баралт(10000 хүн амд)	-Зүрх судасны өвчлөлөөс шалтгаалсан нас баралтын түвшин	21,6	18,0	16,8	15,4
		-Хорт хавдраас шалтгаалсан нас баралтын түвшин	12,4	12,3	11,5	10,5
		-Амиа хорлож нас барсан тохиолдлын түвшин	0,9	0,7	0,5	0,3
		-Санамсаргүй хордох, хорт бодист өртсөнөөс шалтгаалсан нас баралтын түвшин	1,0	0,7	0,6	0,4
		- Зам тээврийн ослын шалтгаант нас баралтын түвшин	1,9	1,85	1,83	1,80
5	Халдварт өвчлөл, нас баралт	-В вируст гепатитын эсрэг сэргийлэх тарилгын 24 цагийн хамралтын хувь	99,0	99,0 аас дээш	99,0 аас дээш	99,0 аас дээш
		-Тавт (сахуу, хөхүүл ханиад, татран, Вгепатит, хемофлюсинфлюенза) сэргийлэх тарилгын хамралтын хувь 3-р тун	94,9	94,9 – аас доошгүй	94,9 – аас доошгүй	94,9 – аас доошгүй
		-Улаан буурхан гахайн хавдар, улаануудын эсрэгсэргийлэх тарилгын хамралтын хувь 2-р тун	90,9	90,9- аас доошгүй	90,9- аас доошгүй	90,9- аас доошгүй
		- Сүрьеэгийн өвчлөлийн түвшин(10000 хүн амд)	2,9	2,4	2,3	2,0
		- Вирус гепатитын өвчлөлийн түвшин(10000 хүн амд)	0,8	0,6	0,5	0,4

6	Эрүүл мэндийн хяналт, тандалт	6 настнуудын Зүрх судасны тогтолцооны үзлэгт хамрагдалтын хувь	-	50,0	90,0	100,0
		9 настнуудын Амьсгалын эрхтнүүдийн тогтолцооны үзлэгт хамрагдалтын хувь	-	50,0	90,0	100,0
		12 настнуудын Хоол боловсруулах тогтолцооны үзлэгт хамтрагдалтын хувь	-	50,0	90,0	100,0
		15 настнуудын Шээс бэлгийн тогтолцооны үзлэгт хамрагдалтын хувь	-	50,0	90,0	100,0
		Оюутны үзлэгт хамрагдалтын хувь	-	80,0	90,0	100,0
7	Сэтгэл зүйн тусламж үйлчилгээ	Сэтгэл зүйн зөвлөгөө өгдөг утасны тоо	-	4	8	12
8		Сэтгэл зүйн зөвлөгөө өгдөг нэгжийн тоо	-	4	8	10
9		Амиа хорлолтын түвшин	0,94	0,93	0,92	0,90
10		Сэтгэл зүйчтэй сургуулийн тоо	8	10	12	15
11	Орчны эрүүл мэнд	Хогоо ялгах сургалтад хамруулсан айл өрхийн тоо	-	500	1000	2000
12		Эмнэлгийн хог хаягдал, устгалын стандартын хэрэгжилт	40,0	60,0	70,0	80,0
13		Агаарын бохирдлын үзүүлэлт: Азотын давхар исэл Хүхэрлэг хий Тоосонцор	33 36 59	бууруулах	Жил тутам бууруулах	Жил тутам бууруулах
14		Усны бохирдлын үзүүлэлт/Нян илэрсэн ундны устай газрын тоо	7 сум	бууруулах	Жил тутам бууруулах	Жил тутам бууруулах
15		Хөрсний бохирдлын үзүүлэлт/Нүхэн жорлонтой айл өрхийн эзлэх хувь	78,2 хувь	бууруулах	Жил тутам бууруулах	Жил тутам бууруулах
Чиг үүрэг 2:Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний чиглэлээр						
16	Алслагдсан орон нутгийн хүн амд эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний хүртээмжийг нэмэгдүүлэх зорилгоор явуулын (Мобайл) эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ	Явуулын (Мобайл) эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээнд хамрагдсан хүний тоо	-	Нийт хөдөөгийн хүн амын 20-оос доошгүй хувь	Нийт хөдөөгийн хүн амын 40-оос доошгүй хувь	Нийт хөдөөгийн хүн амын 60-оос доошгүй хувь
17	Сумын эрүүл мэндийн төвүүдийн барилгын цэвэр, бохирын шугам	Шийдвэрлэлтийн хувь	70,0	80,0	90,0	100,0
18	Жирэмсний эрт үеийн хяналтын хамралтыг нэмэгдүүлж, чанарыг сайжруулан, гурвалсан халдварын шинжилгээнд хамрагдалт	-Эхийн эндэгдлийн түвшин(100000 амьд төрөлт тутамд)	50,3	00	00	00
		- Нярайн эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөд)	9,1	7,5	7,2	6,9
		-Жирэмсний эрт үеийн хяналтын хувь	93,5	96,5	97,0	98,0
		—Амьгүй төрөлтийн түвшин (1000 төрөлт тутамд)	6,0	5,5	5,0	4,5
		-Гурвалсан халдварын шинжилгээнд хамрагдсан жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь	95,0	100,0	100,0	100,0

19	Хүүхэд, өсвөр үеийнхний эрүүл мэнд	Нялхсын эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөд) -5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөд) - 0-5 хүртэлх насны хүүхдийн түлэгдэлтийн түвшин (10000 хүүхдэд -Өсвөр насны 1000 эмэгтэйд ногдох төрөлтийн түвшин -18, 36 сар, 6 нас, тай хүүхдүүдийн эрүүл мэнд хөгжлийн цогц үзлэг хийсэн хувь	12,6 16,6 21,5 10,4 - 0	12,3 13,2 20,5 9,4 50- аас дээш хувь	10,3 12,5 19,0 8,8 80,0	10,0 11,7 18,0 8,0 90,0
Чиг үүрэг 3: Эм зүйн тусламж үйлчилгээний чиглэлээр						
20	Антибиотекийг эмийн жороор хэрэглэх хэрэглээний түвшин	Антибиотекийг эмийн жороор хэрэглэх хувь	40,0	50,0	60,0	70,0
21	Эмийн жор бичилтийн стандартын хэрэгжилт	Эмийн жор бичилтийн стандартын хувь	50,0	60,0	70,0	80,0
22	Клиникийн эм зүйчтэй болсон байгууллага	Клиникийн эм зүйчтэй байгууллагын тоо	1	2	4	6
23	Эмч нарын эмийн зохистой хэрэглээний сургалтад хамрагдалт	Эмч нарын эмийн зохистой хэрэглээний сургалтад хамрагдсан хувь	50,0	70,0	80,0	100,0
24	Эмийн сангуудын стандартын хэрэгжилт	Эмийн сангуудын стандартын хэрэгжилтийн хувь	65,0	75,0	85,0	95,0
25	Иргэдийн эмийн зохистой хэрэглээний хандлага, дадал	Иргэдийн эмийн зохистой хэрэглээний талаарх мэдлэг, хандлагын хувь	40,0	50,0	60,0	70,0
Чиг үүрэг 4. Бусад чиг үүрэг						
26	Хүний нөөцийн хөгжил, нийгмийн баталгааны салбарын болон аймгийн дэд хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх	Хэрэгжилтийн хувь Нарийн мэргээлийн их эмчийн тоо Эмч ,сувилагчийн харьцаа	94,0 255 1:1,4	95,0 265 1:1,5	97,0 275 1:1,7	100,0 285 1:2
27	Хүний нөөцийг бүрдүүлэх 3-5 жилийн төлөвлөлттэй ажиллах	Хэрэгжилтийн хувь	84,0	88,0	90,0	100,0
28	Сувилагч мэргэжлээр тайлангийн жилд орон нутгаас зардлыг даан сургасан шинэ сувилагчийн тоо	Сургалтад хамруулсан шинэ сувилагчийн тоо	6	10	15	19
29	Хүний нөөцийн нийгмийн хамгааллын чиглэлээр зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ	Төгрөгөөр	Гүйцэтгэлээр	Гүйцэтгэлээр	Гүйцэтгэлээр	Гүйцэтгэлээр
30	Эрүүл мэндийн байгууллагад мэдээлэл, технологийн техник хангамж, сүлжээ, программ хангамжийн дэд бүтэц	-Техник хэрэгслээр хангасан тоо -Интернетийн хурдыг нэмэгдүүлсэн үзүүлэлт	- 14MB	Гүйцэтгэлээр 20MB	Гүйцэтгэлээр 25 MB	Гүйцэтгэлээр 30 MB -аас дээш
31	Цахим хэлбэрт шилжүүлсэн эрүүл мэндийн үйл ажиллагаа	Цахимжсан үйл ажиллагаа, үйлчилгээний тоо	31	36	43	50
32	Эрүүл мэндийн байгууллагуудын тоног төхөөрөмжийн хангалт	хангалтын хувь	88,0	90,0	92,0	95,0
33	Шаардлага хангасан эмнэлгийн барилга	Шаардлага хангасан барилгын эзлэх хувь	70,0	75,0	80,0	85,0
34	Байгууллагуудын магадлан итгэмжлэлийн дундаж хугацаа	Магадлан итгэмжлэгдсэн жилийн дундаж	2	2,5	3	3,5

ӨВӨРХАНГАЙ АЙМАГ
 ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ГАЗРЫН ДАРГЫН
 ТУШААЛ

2023 оны 02 сарын 02 өдөр

Дугаар 4/03

Арвайхээр сум

Ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүнийг шинэчлэн
 байгуулах тухай

Төрийн албаны тухай хуулийн 53 дугаар зүйлийн 53.1 дэх заалт, Засгийн газрын 2020 оны 216 дугаар тогтоолын нэгдүгээр хавсралтаар батлагдсан "Стратеги төлөвлөгөө боловсруулах, батлах хэрэгжилтийг хангах журам", Засгийн газрын хэрэг эрхлэх газрын даргын "Аргачлал, загвар батлах тухай" 100 дугаар тушаалын 1 дэх заалт, тус тушаалын 1.2 дугаар хавсралтаар батлагдсан "Стратеги төлөвлөгөө боловсруулах аргачлал", 2 дугаар хавсралтаар батлагдсан "Стратеги төлөвлөгөөний загвар", Эрүүл мэндийн сайдын 2022 оны 12 дугаар сарын 15-ний "Эрүүл мэндийн салбарын 2022-2025 оны стратеги төлөвлөгөө батлах тухай" а/609 дүгээр тушаалын 3 дахь заалтыг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1.Өвөрхангай аймгийн эрүүл мэндийн салбарын стратеги төлөвлөгөө боловсруулах ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүнийг шинэчлэн хавсралтаар баталсугай.

2.Салбарын стратеги төлөвлөгөөг боловсруулах ажлыг холбогдох хууль, эрх зүй, журам, зааврын дагуу боловсруулах ажлыг зохион байгуулах ажлын хэсгийг удирдлага зохион байгуулалтаар хангаж, ажиллахыг Удирдлага төлөвлөлтийн хэлтсийн дарга (Н.Оюунтуяа) -д үүрэг болгосугай.

3.Энэхүү тушаал гарсантай холбогдуулан Эрүүл мэндийн газрын даргын 2021 оны 02 дугаар сарын 03-ний өдрийн "Ажлын хэсэг байгуулах тухай" А/04 дүгээр тушаалыг хүчингүйд тооцсугай.

4. Тушаалын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Хяналт шинжилгээ үнэлгээ, мэдээллийн хэлтсийн дарга (Я.Жаргал) -д даалгасугай.

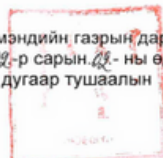
ДАРГА

Д.ШИВААННҮРДЭВ

My Doc.tushaal/EMG/
 622331916

Эрүүл мэндийн газрын даргын 2023
 оны 02-р сарын 02-ны өдрийн 4/03
 дугаар тушаалын хавсралт

АЖЛЫН ХЭСГИЙН БҮРЭЛДЭХҮҮН

Ажлын хэсгийн ахлагч :	Н.Оюунтуяа	(ЭМГ-ын Удирдлага, төлөвлөлтийн хэлтсийн дарга)
Нарийн бичгийн дарга:	Я. Жаргал	(ЭМГ-ын ХШҮМХ-ийн дарга)
Гишүүд:	Ю.Ичинноров	(ЭМГ-ын ЭТХ-ийн дарга, чанар, эрсдэл, үнэлгээ, хариуцсан мэргэжилтэн)
	М.Золзаяа	(ЭМГ-ын НЭМХ-ийн дарга, халдварт өвчний хяналтын асуудал хариуцсан мэргэжилтэн)
	Б.Валя	(ЭМГ-ын ЗСНУА-ны дарга, ерөнхий санхүүч)
	Н. Төгс-очир	(ЭМГ-ын Хүний хөөцийн мэргэжилтэн)
	Д. Нацагням	(ЭМГ-ын Статистик эмч)
	Э. Дуламсүрэн	(ЭМГ-ын Эх барих эмэгтэйчүүдийн асуудал хариуцсан мэргэжилтэн)
	Б. Ариунзаяат	(ЭМГ-ын хүүхэд, өсвөр үеийнхний тусламж хариуцсан мэргэжилтэн)
	С. Энхцэцэг	(ЭМГ-ын Сувилахуйн тусламж үйлчилгээ хариуцсан мэргэжилтэн)
	Р. Наранцэцэг	(Аймгийн ЗДТГ-ын эрүүл мэнд хариуцсан түшмэл)
	Д. Баянмөнх	(БООЭТ-ийн стратеги төлөвлөлт хариуцсан дэд захирал)
	Д.Энх-Амгалан	(БООЭТ-ийн дотрын эмч)
	Д. Энхзаяа	(Хархорин сумын нэгдсэн эмнэлгийн дарга)
	С.Орхонтуяа	(Чинмэнд эмнэлгийн эмч)
	Н.Бурэнтогтох	(Хөх манал уламжлалт эмнэлгийн дарга)
	Б.Сэлэнгэ	(Батсүрвалж шүдний эмнэлгийн эмч)
	П.Баасанхүү	(Монос эм ханган нийлүүлэх байгууллагын захирал)
	Г. Энхжаргал	(Хужирт рашаан сувиллын гүйцэтгэх захирал)
	Э.Оюунпүрэв	(Хужирт сумын эрүүл мэндийн төвийн дарга)
	Ч.Сэрчмаа	(Уянсэтгэл өрхийн эрүүл мэндийн төвийн дарга)

---000---

